

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร

ชพล ชูดำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

พ.ศ. 2550

ISBN 974-671-534-8

**CULTURAL MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION
INSTITUTIONS IN BANGKOK METROPOLIS.**

THAPON CHOODUM

เลขทะเบียน.....	0196159
วันลงทะเบียน.....	14 ก.ย. 2550
เลขเรียกหนังสือ.....	วท 376.109 ธ ๒๙๙๗ [154๙] ๘๓

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Education Management
Graduate School, Dhurakij Pundit University**

2007

ISBN 974-671-534-8

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
เสนอโดย นายรพล ชูคำ
สาขาวิชา การจัดการการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พิมพ์ใจ ภิบาลสุข

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ศ.ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.พิมพ์ใจ ภิบาลสุข)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สมานจิต ภิรมย์รัตน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผศ. ดร.สมศักดิ์ คำริชอบ)

วันที่ 21 เดือน กันยายน พ.ศ. 2558

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้เขียน ธพล ชูคำ
อาจารย์ที่ปรึกษา คร.พิมพ์ใจ ภิบาลสุข
สาขาวิชา การจัดการการศึกษา
ปีการศึกษา 2549

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร 3) เสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามจาก ผู้บริหารงานวัฒนธรรม จากอาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม และจากนิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ กิจกรรมด้านวัฒนธรรมในสถาบัน จำนวนรวม 178 คน สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยยึดกรอบการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมทั้ง 8 งาน ได้แก่ งานวิจัย งานอนุรักษ์ งานฟื้นฟู งานพัฒนา งานถ่ายทอด งานส่งเสริมกิจกรรม งานส่งเสริมเอตทัคคะ และงานแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม

ผลการศึกษา พบว่า ทุกสถาบันดำเนินงานด้านวัฒนธรรมครบถ้วนทั้ง 8 งาน โดยภาพรวมการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง อาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม มีส่วนร่วมในการจัดโครงการ กิจกรรม อยู่ในระดับ ปานกลาง นิสิต นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ กิจกรรม มีความพึงพอใจในการจัดโครงการ กิจกรรมของสถาบัน อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ที่เป็นปัญหาที่ต้องดำเนินการอย่างรีบด่วนและสำคัญ คือ 1) การให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม 2) กำลังคนที่จะร่วมงานด้านบริหารวัฒนธรรมและ 3) ความสนใจของอาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม

Thesis Title	CULTURAL MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN BANGKOK METROPOLIS.
Author	Thapon Choodum
Thesis Advisor	Dr. Pimchai Pibansuk
Department	Education Management
Academic Year	2006

ABSTRACT

The research on “Cultural Management in Higher Education Institutions in Bangkok Metropolis” was aimed at 1) investigating cultural management in higher education institutions in Bangkok Metropolis, 2) examining problems, and obstacles in cultural management in higher education institutions in Bangkok Metropolis, 3) giving suggestions for planning cultural management in higher education institutions in Bangkok Metropolis. The data collection was accomplished by distributing questionnaires to obtain the data from the sample consisting of administrators in charge of cultural management, instructors, authorities concerned with cultural management as well as students participating in the projects including activities concerning culture in their institutions. The total number of the sample in this study was 178. The data were analyzed by using percentage, arithmetic means (\bar{X}) standard deviation (S.D.). the research conceptual framework was based on the eight aspects which include research, conservation, restoration, development transmission, promotion of activities, aptitude development and cultural exchange.

It was found out that every higher education institution carried out the eight aspects of cultural management. The management as a whole was at the moderate level. Instructors and authorities concerned with cultural management participated in the project and activities at the moderate level, the students taking part in the activities were satisfied with the activities performed by their institutions at the moderate level. The problems and difficulties in cultural management which are needed solving include 1) students' participation in cultural activities 2) workforce to carry out cultural management and 3) interests of instructors and authorities concerned with cultural management.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สำเร็จได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาจากบุคคลหลายฝ่าย ให้ข้อมูล ให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์รวมทั้งให้กำลังใจในการดำเนินงาน โดยเฉพาะ ดร.พิมพ์ใจ ภิบาลสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ให้คำปรึกษา แนะนำให้ และช่วยตรวจสอบเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้จัดทำขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชียง เกาซิด อาจารย์สุวคนธ์ ศิริวงศ์วิวัฒน์ และอาจารย์โจติ แยมแสง ผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาช่วยตรวจสอบแบบสอบถาม ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ผู้อำนวยการสาขาวิชาการจัดการการศึกษา และคณาจารย์ในสาขาคอลเลจอนอาจารย์พิเศษทุกท่าน ที่ได้กรุณาถ่ายทอดและให้ความรู้ให้แก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

ขอขอบคุณ ผู้บริหารงานวัฒนธรรม อาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานวัฒนธรรม นิสิต นักศึกษาของทุกสถาบันที่ได้ให้ข้อมูล โดยการตอบแบบสอบถามที่มีประโยชน์จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายสุดนี้ ผู้จัดทำขอขอบคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่ให้โอกาสและทุนการศึกษา จนผู้จัดทำได้ศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษา

ธพล ชูคำ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช

บทที่

1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.5 นิยามศัพท์	4
2. แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 ความหมาย องค์ประกอบ ลักษณะ ความสำคัญและคุณภาพ วัฒนธรรมที่พึงปรารถนา	7
2.2 การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม	13
2.3 กรอบแนวคิดการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9	15
2.4 การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ตามตามแผนพัฒนา ของสถาบันอุดมศึกษา	17
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. ระเบียบวิธีวิจัย	23
3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	23
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	25
3.4 วิธีการสร้างเครื่องมือ	26
3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	27
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	27
4. ผลการศึกษา	29
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	30
4.2 สถานภาพองค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม	37
4.3 การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา	41
4.4 ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา	53
4.5 แนวทางการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา	56
5. สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
5.1 สรุปผลการศึกษา	60
5.2 อภิปรายผล	67
5.3 ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	77
ประวัติผู้เขียน	92

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ผู้บริหารงานวัฒนธรรม จำแนกตามเพศ ตำแหน่งบริหาร ตำแหน่งทางวิชาการและระดับการศึกษา	30
4.2 อาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม จำแนกตามเพศ ตำแหน่งทั่วไป ตำแหน่งทางวิชาการ ระดับการศึกษาและการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ปี 2548	31
4.3 นิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วม กิจกรรมทางวัฒนธรรม จำแนกตามเพศ	33
4.4 นิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วม กิจกรรมทางวัฒนธรรม จำแนกตามชั้นปี	33
4.5 นิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วม กิจกรรมทางวัฒนธรรม จำแนกตามคณะวิชาที่ศึกษา ..	34
4.6 ตำแหน่งในสโมสรหรือชมรมของนิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วม กิจกรรม ทางวัฒนธรรม	35
4.7 บทบาทของนิสิตนักศึกษา ที่เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประจำปี 2548	36
4.8 ลักษณะขององค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม	37
4.9 วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม	37
4.10 ลักษณะของที่ทำการขององค์กรที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรม	38
4.11 ชื่อองค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม	38
4.12 เนื้อหาของงานที่องค์กรนำเสนอ	39
4.13 โครงสร้างการบริหารงานองค์กร	39
4.14 ระดับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ของผู้บริหารงานวัฒนธรรม	41
4.15 ระดับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ของผู้บริหารงานวัฒนธรรม เฉพาะงานส่งเสริม- กิจกรรมทางวัฒนธรรม	42

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16 ระดับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ของผู้บริหารงานวัฒนธรรม เฉพาะงานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	43
4.17 ระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ของอาจารย์และเจ้าหน้าที่	44
4.18 ระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ เฉพาะงานส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม	45
4.19 ระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ เฉพาะงานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	46
4.20 ระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ของนิสิตนักศึกษา	47
4.21 ระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ของนิสิตนักศึกษา เฉพาะงานส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม	48
4.22 ระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ของนิสิตนักศึกษา เฉพาะงานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	49
4.23 ระดับความพึงพอใจการจัด โครงการ กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ของนิสิตนักศึกษา	50
4.24 ระดับความพึงพอใจการจัด โครงการ กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ในสถาบัน ของนิสิตนักศึกษา เฉพาะงานส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม	51
4.25 ระดับความพึงพอใจการจัด โครงการ กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ในสถาบัน ของนิสิตนักศึกษา เฉพาะงานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	52
4.26 ระดับปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ของผู้บริหาร	53
4.27 ระดับปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ของอาจารย์และเจ้าหน้าที่	55

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพของสังคมไทยในในยุคโลกาภิวัตน์ ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จากเดิมเป็นสังคมที่สงบร่มเย็น สังคมที่มีแต่ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักใคร่กัน ช่วยเหลือกัน ยึดถือคุณธรรมทางศาสนาเป็น เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ชาวชนได้รับการดูแลจากบิดามารดา ครูบาอาจารย์อย่างใกล้ชิด หรือได้รับการดูแลจากพระสงฆ์ โดยบิดามารดานำไปฝากไว้ที่วัด กลายเป็นสังคมที่มีแต่การแข่งขัน และพฤติกรรมของคนได้เปลี่ยนไป ซึ่งเกิดจากหลายสิ่งหลายอย่าง เป็นต้นว่า วัฒนธรรมจากต่างประเทศ ประกอบกับปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ที่มีการติดต่อกันอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง กระแสวัฒนธรรมต่างประเทศหลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทยอย่างไม่หยุดยั้ง เป็นผลให้เยาวชนไทยไม่สนใจแบบแผนอันดีงามที่ควรประพฤติปฏิบัติ เกิดความสับสนในค่านิยมจากเดิมที่มีชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย กลายเป็นสังคมที่มีค่านิยมแบบบริโภคนิยม เน้นความต้องการทางวัตถุ ใช้ชีวิตตาม แบบอย่างหรือเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติมากขึ้น ซึ่งขัดต่อคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามของชาติ โดยเฉพาะเยาวชนในสถานศึกษาต่าง ๆ ทำให้เกิดปัญหาหลาย ๆ ด้าน ความสัมพันธ์ของครอบครัวที่เคยอบอุ่นกลับลดลง มารยาทไทย เอกลักษณะความเป็นไทย วัฒนธรรมประเพณีบางอย่างที่ควรอนุรักษ์ไว้ กลับเห็นว่าเป็นสิ่งล้าสมัย

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ได้กำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนา ศิลปวัฒนธรรม ไว้ พอสรุปได้ดังนี้

การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้คุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และพัฒนาสังคมให้มีความเข้มแข็ง 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาการเรียนรู้ สังคมแห่งการสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน มุ่งหวังให้คนไทยมีชีวิตที่ดี เก่ง และมีความสุข โดยมุ่งส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา ได้สืบค้นและศึกษาเรื่องราวของมรดกศิลปวัฒนธรรมไทย ร่วมพัฒนาแหล่งวัฒนธรรม ศิลปวัตถุ และโบราณสถานให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งรายได้ของประชาชน มีการประสานให้ประชาชนและเยาวชนมีบทบาทในกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม

ร่วมกับสถาบันการศึกษา ครอบครัวและชุมชนและสนับสนุนให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยว
เชิดชูและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอย่างสมศักดิ์ศรีและสร้างสรรค์

จากเอกสาร แนวทางพัฒนาการดำเนินงานวัฒนธรรม ของสำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ในปัจจุบัน ปัญหาทางด้าน
วัฒนธรรมเกิดขึ้นหลายประการ เช่น ประชาชนในชาติขาดระเบียบวินัยในการดำเนินชีวิต
ประชาชนในชาติส่วนใหญ่ขาดจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของชาติและของ
ท้องถิ่น ขาดทักษะใน การปรับปรุงผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมสากล
ครอบครัวขาดความอบอุ่นมั่นคง แยกแยกและล่มสลาย เป็นบ่อเกิดของปัญหาสังคมติดตาม
มาหลายประการ อนุชนและคนสูงอายุกทอดทิ้งปล่อยปละละเลยขาดความอบอุ่น เทคโนโลยี
สมัยใหม่ทำลายวัฒนธรรมไทยและ วัฒนธรรมท้องถิ่น ธุรกิจบางอย่างทำลายวัฒนธรรม
และความสงบสุขของสังคม ประชาชนส่วนใหญ่มีค่านิยมเบี่ยงเบนไปในทางผิด ประชาชน
บางส่วนย่อหย่อนในคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมอันดีงาม ทำให้เกิดปัญหาวิกฤตรุนแรงต่อ
สังคม การเป็นแบบอย่างอันดีงามให้แก่เยาวชน การจัดงานประเพณี หรืองานสังคมบางอย่าง
ฟุ่มเฟือยและละเลยต่อแก่นสาระสำคัญที่มีประโยชน์ วัฒนธรรมการเมือง การเลือกตั้งของ
ประชาชนส่วนใหญ่ต่ำกว่ามาตรฐาน การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองบางอย่างขัดแย้ง
กับวัฒนธรรม องค์กรและบุคลากรทางศาสนาส่วนใหญ่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีปัญหาอุปสรรคในการบริหารและการดำเนินงานวัฒนธรรม เช่น
การเข้าใจความหมายของคำว่าวัฒนธรรมไม่ตรงกัน การรวมศูนย์อำนาจการบริหารงาน
วัฒนธรรมไว้ที่ส่วนกลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในขอบเขตจำกัดยังไม่เพียงพอ ขาด
การระดมสรรพกำลังสนับสนุนการดำเนินงานสืบสานวัฒนธรรม การประสานงานระหว่าง
ภาครัฐกับเอกชนยังไม่เพียงพอ ประชาชนยังด้อยประสิทธิภาพ ขาดข้อมูลประกอบในการ
ดำเนินงานด้านวัฒนธรรม งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมไม่เพียงพอกับ
ภารกิจการสืบสานวัฒนธรรมของชาติ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2542) ได้กำหนด
แผนแม่บท ว่าด้วย “ทศวรรษสืบสานวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา” ระหว่าง ปี 2541 - 2550 โดยมีแผน
หลัก คือ การเสริมสร้างวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา การส่งเสริมและสนับสนุนศักยภาพของครอบครัว
และชุมชน การส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย การส่งเสริมการลงทุนทาง

วัฒนธรรม การส่งเสริมและพัฒนาค่านิยมที่พึงประสงค์ การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวัฒนธรรมในสังคมโลก การเสริมสร้างศักยภาพในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม การเชิดชูคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม และการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการวัฒนธรรม โดยมีกรอบเนื้อหาการสืบสานวัฒนธรรมไทย คือ การส่งเสริมองค์กรชุมชนให้เข้มแข็ง การเสริมสร้างวินัยของคนในชาติ การส่งเสริมสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วิถีครอบครัวและชุมชนไทย ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย ภาษาไทย ค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย การแต่งกายแบบไทย และศิลปกรรมแบบไทย

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษามีขอบข่ายที่กว้างขวาง ละเอียดอ่อนและสลับซับซ้อน ดังนั้นการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตรงตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ จำเป็นจะต้องรู้ถึงเทคนิคต่าง ๆ ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม รวมถึงการนำเข้าสู่สอศแทรกไว้ในบทเรียนทุกวิชา

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา โดยต้องการทราบถึงวิธีการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อจะได้นำไปปรับแก้ไขและพัฒนางานด้านวัฒนธรรมในสถาบันระดับอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

- 1.2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
- 1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
- 1.2.3 เพื่อเสนอแนวทางในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร กำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา แบ่งได้ 8 งาน ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม โดยมีกรอบแนวความคิดครอบคลุมในงานต่าง ๆ ดังนี้

- 1.3.1.1 งานวิจัยวัฒนธรรม
- 1.3.1.2 งานอนุรักษ์วัฒนธรรม
- 1.3.1.3 งานฟื้นฟูวัฒนธรรม

1.3.1.4 งานพัฒนาวัฒนธรรม

1.3.1.5 งานถ่ายทอดวัฒนธรรม

1.3.1.6 งานส่งเสริมกิจกรรมวัฒนธรรม

1.3.1.7 งานส่งเสริมเอตทัคคะทางวัฒนธรรม

1.3.1.8 งานแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ผู้บริหารงานวัฒนธรรม อาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม นิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 42 สถาบัน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 สถาบัน โดยมีผู้บริหารงานวัฒนธรรม สถาบันละ 1 คน อาจารย์และเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม สถาบันละ 7 คน นิสิตนักศึกษา สถาบันละ 7 คน รวม 180 คน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ที่เกี่ยวกับจัดโครงการ กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

1.4.1 ผู้บริหาร อาจารย์และ ผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม นิสิต นักศึกษา ในสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ได้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม

1.4.2 ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์และ ผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม นิสิต นักศึกษา จะได้รับทราบถึงปัญหาอุปสรรค วิธีการแก้ไขและการพัฒนางานด้านวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพ

1.4.3 สถานศึกษาสามารถดำเนินงานด้านวัฒนธรรมได้ ตามโครงการ กิจกรรมและตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

1.5 นิยามศัพท์

เพื่อให้คำศัพท์เฉพาะที่ใช้เป็นที่เข้าใจตรงกัน จึงกำหนดความหมายของคำศัพท์ ดังนี้ การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม หมายถึง การดำเนินการจัดการเกี่ยวกับงานวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย งานวิจัยวัฒนธรรม งานอนุรักษ์วัฒนธรรม งานฟื้นฟูวัฒนธรรม งานพัฒนาวัฒนธรรม งานถ่ายทอดวัฒนธรรม งานส่งเสริมกิจกรรมวัฒนธรรม

งานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และงานแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ซึ่งแต่ละงาน มีความหมาย ดังนี้

งานวิจัยวัฒนธรรม หมายถึง การสำรวจศึกษา สังเคราะห์ และวิเคราะห์ ข้อมูลต่าง ๆ

งานอนุรักษ์วัฒนธรรม หมายถึง การพิทักษ์รักษา และธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมทั้งที่เป็น รูปธรรมและนามธรรม

งานฟื้นฟูวัฒนธรรม หมายถึง การเลือกสรรวัฒนธรรมที่สูญหายหรือกำลังเสื่อมสลาย

งานพัฒนาวัฒนธรรม หมายถึง การริเริ่มสร้างสรรค์และการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัย

งานถ่ายทอดวัฒนธรรม หมายถึง การนำวัฒนธรรมที่ผ่านการเลือกสรรกลั่นกรองแล้ว นำไปใช้ในกระบวนการให้การศึกษา

งานส่งเสริมกิจกรรมวัฒนธรรม หมายถึง การสนับสนุนให้บุคคลหรือหน่วยงาน สามารถจัดกิจกรรมวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล

งานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรมได้มีโอกาสแสดงออก

งานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลและหน่วยงาน ต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับนานาชาติ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

สถาบันอุดมศึกษา หมายถึง มหาวิทยาลัย ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร

ผู้บริหารงานวัฒนธรรม หมายถึง ผู้ได้รับแต่งตั้งจากสถาบันให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้า งานที่ดำเนินงานเกี่ยวกับด้านวัฒนธรรม

อาจารย์และหน้าที่ หมายถึง บุคลากรของสถาบันที่ปฏิบัติงานและร่วมดำเนินงาน การจัด กิจกรรมด้านวัฒนธรรมในสถาบัน

นิสิตนักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ศึกษาอยู่ในสถาบัน มีตำแหน่งที่เกี่ยวกับงานสโมสร นักศึกษา ชมรมและนักศึกษาทั่วไปที่เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ สถาบันจัดขึ้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเสนอเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสาร หนังสือ แผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะนำเสนอตามลำดับสาระสำคัญ มีเนื้อหา ดังนี้ คือ

2.1 ความหมาย องค์ประกอบ ลักษณะ ความสำคัญและคุณภาพวัฒนธรรมที่พึงปรารถนา

2.2 การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม

- 2.2.1 งานวิจัยวัฒนธรรม
- 2.2.2 งานอนุรักษ์วัฒนธรรม
- 2.2.3 งานฟื้นฟูวัฒนธรรม
- 2.2.4 งานพัฒนาวัฒนธรรม
- 2.2.5 งานถ่ายทอดวัฒนธรรม
- 2.2.6 งานส่งเสริมกิจกรรมวัฒนธรรม
- 2.2.7 งานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม
- 2.2.8 งานแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม

2.3 กรอบแนวคิดการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9

2.4 การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมตามเอกสาร แผนพัฒนาของสถาบันอุดมศึกษา

- 2.4.1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 2.4.2 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
- 2.4.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยด้านวัฒนธรรม

2.1 ความหมาย องค์ประกอบ ลักษณะ ความสำคัญและคุณภาพวัฒนธรรมที่พึงปรารถนา

2.1.1 ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม”

ทุกสังคมย่อมมีมรดกทางสังคมมีความประณีตเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่ง เพื่อประโยชน์แห่งการดำรงชีวิตและการสืบทอดเผ่าพันธุ์ในส่วนที่ดีก็จะได้รับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง แต่บางเรื่องก็อาจสูญสิ้นไปขึ้นอยู่กับแต่ละสังคม มีผู้ให้ความหมาย “วัฒนธรรม” ต่าง ๆ กัน เช่น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ดังนี้

วัฒนธรรม เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนการประพาศและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกร่วมกันที่สืบทอดกันมาในสถานการณต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกัน

วัฒนธรรม เป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ที่เกิดจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ วัฒนธรรมมีทั้งสาระและรูปแบบที่เป็นระบบความคิด วิธีการ โครงสร้างทางสังคม สถาบันตลอดจนแบบแผนและทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้นิยามความหมายวัฒนธรรมไว้เป็น 4 นัย ดังนี้

- 1) สิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะ
- 2) วิถีชีวิตของหมู่คณะ
- 3) ลักษณะที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน
- 4) พฤติกรรมและสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใช้อยู่ในหมู่พวกของตน

พระเทพเวที (ประยูร ญาคูโต) (2531) อธิบายความหมายของวัฒนธรรมไว้ ดังนี้
วัฒนธรรม เป็นผลรวมของการสั่งสมสิ่งสร้างสรรค์และภูมิธรรม ภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาของสังคมนั้น ๆ

วัฒนธรรม เป็นการสั่งสมประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ ภูมิธรรมภูมิปัญญาทั้งหมดที่ได้ช่วยให้มนุษย์ในสังคมนั้น ๆ อยู่รอดและเจริญสืบต่อมาได้ และเป็นอยู่อย่างที่เป็นในปัจจุบัน

วัฒนธรรม คือผลรวมของทุกสิ่งซึ่งเป็นความเจริญงอกงาม ที่สังคมนั้น ๆ ได้ทำไว้หรือได้สั่งสมไว้จนถึงบัดนี้

วัฒนธรรม เป็นทั้งสิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามสืบมา และเป็นเนื้อตัวของความเจริญงอกงามที่มีอยู่ ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานของความเจริญงอกงามต่อไป ตลอดจนเป็นเครื่องวัดระดับความเจริญงอกงามของสังคมนั้น ๆ และ

วัฒนธรรม เป็นผลรวมของการสั่งสมสิ่งสร้างสรรค์และภูมิธรรม ภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาของสังคมนั้น รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ทั้งหมดของสังคม ตั้งแต่ภายในจิตใจของคน มีค่านิยม คุณค่าทางจิตใจ คุณธรรม ลักษณะนิสัย แนวความคิดและสติปัญญาออกมาจนถึงท่าทีและวิถีปฏิบัติของมนุษย์ต่อร่างกายและจิตใจของตน

ประเวศ ะสี (2536) ให้ความหมายคำว่าวัฒนธรรม คือ การปฏิบัติหรือวิถีชีวิตของชุมชนหรือสังคม การปฏิบัติหรือวิถีชีวิตสะท้อนภูมิปัญญาของชุมชนหรือสังคม ซึ่งได้มาจากประสบการณ์จริง เลือกลงร กลั่นกรอง ลองใช้ และถ่ายทอดด้วยการปฏิบัติสืบต่อกันมา อีกชื่อหนึ่งของวัฒนธรรม คือ **ภูมิปัญญาดั้งเดิม (Traditional knowledge)**

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

วีระ บำรุงรักษ์ (2525) ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า สังคมและวัฒนธรรมเป็นส่วนรวมของชีวิตมนุษย์แต่ละคนในสังคม ควรมีทั้งสภาพร่างกาย จิตใจ พฤติกรรม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า สังคมและวัฒนธรรม คือ บุคลิกภาพร่วมกันของทุกคนในสังคมนั้นเอง

สุพัตรา สุภาพ (2536) ให้ความหมายคำว่าวัฒนธรรม ไว้ว่า คือ ลักษณะที่แสดง ความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน เป็นการชี้ชวน เชิญชวนประชาชนให้ทำในสิ่งที่ดี เกิดความเจริญงอกงามร่วมกัน ไม่ใช่เพียงแต่รับมรดกมาเท่านั้น แต่ควรแก้ไขคัดแปลงของเดิมที่ควรแก้ไขให้เจริญขึ้นและงอกงามขึ้น และส่งเสริมให้เป็นลักษณะที่ดีประจำชาติสืบไป

สมชัย ใจดี และยรรยง ศรีวิริยาภรณ์ (2538) ให้ความหมายวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรม หมายถึง การดำรงชีวิตของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียว ความก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมของประชาชน

พิสิทธิ์ สารวิจิตร (2525) ให้ความหมายของวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไปว่า หมายถึงแบบแผนการดำเนินชีวิตเพื่อความดีงาม ความอยู่รอดปลอดภัยและความเจริญก้าวหน้าของสมาชิกในสังคม โดยให้ค่านิยมของความหมายย่อย ดังนี้

คำว่าชีวิต ประกอบด้วย กายและจิต สิ่งแวดล้อม การดำเนินชีวิตเพื่อความดีงาม ความอยู่รอดปลอดภัยและความก้าวหน้าของสมาชิกในสังคม ประกอบด้วยการจัดการ การเก็บรักษาการปรับปรุง และการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นนามธรรม หรือรูปธรรม เพื่อเสริมสร้างกาย จิต และสิ่งแวดล้อมของสังคมให้ดีงาม อยู่รอดปลอดภัยและเจริญก้าวหน้า

สิ่งต่าง ๆ ที่เสริมร่างกาย ได้แก่ แบบแผนการจัดการ การเก็บรักษา การปรับปรุง และการพัฒนาอาหาร เครื่องดื่มในการผลิต การดำรงชีพและเครื่องอำนวยความสะดวกสบายในการเคลื่อนย้าย การติดต่อสื่อสาร

สิ่งต่าง ๆ ที่เสริมสร้างจิต ได้แก่ แบบแผนการจัดการ การเก็บรักษา การปรับปรุง และการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความดี ความงาม ความเชื่อ ความคิด เจตคติ ค่านิยม ปรัชญา ศาสนา ลัทธิ ฯลฯ

สิ่งแวดล้อม ได้แก่ สมาชิกอื่น ๆ ในสังคม แบบแผนการติดต่อสื่อสาร การสื่อสาร ความหมายสัญลักษณ์ กฎหมายและระเบียบแบบแผน ประเพณี ธรรมเนียมของสังคม ศิลปะการแสดง ออกต่าง ๆ ฯลฯ ที่กลมกลืนหล่อเลี้ยงกายและจิตของแต่ละคนในสังคมให้ดีงาม อยู่รอดปลอดภัย และเจริญก้าวหน้า

หากจะกล่าวถึงวัฒนธรรมในเชิงรากศัพท์นั้น วัฒนธรรม เป็นคำไทยที่นำมาจาก ภาษาบาลีและสันสกฤต แปลว่า ธรรมเป็นเหตุให้เจริญหรือธรรมคือความเจริญ ซึ่งพระราชบัญญัติ วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 ให้ความหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมไว้ คือ ลักษณะที่แสดงออกถึงความ เจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมกลืนก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีงาม ของประชาชน

Jessee Lea Banett (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2525) ว่า วัฒนธรรม คือความเจริญเต็มที่เท่าที่มนุษย์ผู้หนึ่งจะเจริญได้ ซึ่งก็คือ ลักษณะที่ดี ประจำตัวมนุษย์นั่นเอง

สำหรับผู้ที่ต้องรับผิดชอบงานด้านวัฒนธรรม ควรเลือกความหมายที่เหมาะสม กะทัดรัดและชัดเจนหรือเป็นความหมายเชิงปฏิบัติการ (Operational definition) ของวัฒนธรรม ขึ้นมาใช้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2534) ได้ให้ความหมายทั่วไปของ วัฒนธรรมไว้ ดังนี้

วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตในสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติ และการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจ ช่างซึ่ง ยอมรับ และใช้ปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมนั้น ๆ

ส่วนความหมายเชิงปฏิบัติการนั้น กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึง ความเจริญงอกงาม ซึ่งเป็นผลจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ มนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ จิตใจ สังคม และวัตถุ มีการสั่งสมและถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง จากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่ง จนกลายเป็นแบบแผนที่สามารถเรียนรู้ และ

ก่อให้เกิดพฤติกรรมและผลิตผล ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม อันควรถูกค่าแก่การวิจัย อนุรักษ์ พัฒนา ฟื้นฟู อนุรักษ์ ถิ่นที่อยู่ ส่งเสริม เสริมสร้างเอกลักษณ์ และการแลกเปลี่ยน เพื่อสร้างเสริมคุณภาพ ระหว่างมนุษย์ สังคม และธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอย่างมีสันติภาพ สันติสุข และอิสรภาพ อันเป็นพื้นฐานแห่งอารยธรรมของมนุษยชาติ

ความหมายของคำว่าวัฒนธรรม จากนักวิชาการและผู้รู้ทั้งหลาย พอจะประมวล ได้ว่า วัฒนธรรม เป็นเรื่องของความคิดความงามที่สังคมได้ร่วมกันคิดและถือปฏิบัติสืบเนื่องต่อกัน มา เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตั้งแต่เกิดจนตาย ให้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ การเมือง ทำให้สังคมอยู่กันอย่างมีความสุข ทั้งนี้ มีเรื่องของศาสนาเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญ และเกิดการอนุรักษ์ การส่งเสริม การเผยแพร่ การพัฒนาและฟื้นฟูวัฒนธรรมให้คงอยู่ ต่อไปอย่างมั่นคง

2.1.2 องค์ประกอบของวัฒนธรรม

สุพัตรา สุภาพ (2536) ได้แจกแจงองค์ประกอบของวัฒนธรรมไว้ พอสรุปได้ ดังนี้

1. **องค์วัตถุ (Instrumental and Symbolic Objects)** คือ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับวัตถุที่สามารถสัมผัสจับต้องได้ มีรูปร่าง เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ โรงเรียน ภาพเขียน เครื่องจักร สนามกีฬา วิหาร หอดูดาว ฯลฯ และส่วนที่ไม่มีรูปร่าง เช่น ภาษา สัญลักษณ์ในการติดต่อสื่อ ความหมาย หลักวิชาคำนวณ (ตัวเลข) มาตรา ชั่ง ตวง วัด

2. **องค์การ (Association or Organization)** หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดการอย่างเป็นระเบียบมีกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และวัตถุประสงค์ไว้อย่างแน่นอน เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญที่สุดในสังคม เช่น ครอบครัว ลูกเสือ สภากาชาด วัด

3. **องค์พิธี (Usage)** เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เช่น พิธีกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่เรื่อง การเกิด หมั้น แต่งงาน บวชนาค ตาย ปลุกบ้าน ขึ้นบ้านใหม่ การแต่งกาย การรับประทานอาหาร ซึ่งอาจมีอิทธิพลของศาสนาปนอยู่ด้วย

4. **องค์คติ (Concepts)** หมายถึง ความเข้าใจ ความเชื่อ ความคิดเห็นตลอดจนอุดมการณ์ต่าง ๆ เช่น ความเชื่อว่าการเป็นเครื่องชี้เจตนา เชื่อว่าตายแล้วเกิดใหม่ เชื่อในพระเจ้า ตลอดจนถึงทัศนคติ การยอมรับว่าสิ่งใดถูกหรือผิด ซึ่งแล้วแต่กลุ่มชนใดจะใช้เป็นมาตรฐานในการตัดสิน

2.1.3 ลักษณะของวัฒนธรรม

จากเอกสาร “การสร้างดัชนีบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพทางศิลปวัฒนธรรม” (2545) ได้ให้ลักษณะของวัฒนธรรมไว้ โดยสรุป คือ

1. เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ มนุษย์เรียนรู้จากมนุษย์ด้วยกัน จากสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะจากกลุ่มที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ เช่น การทำอาหาร การแต่งกาย การนั่ง การเดิน การร้องเพลง ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้มาก่อน และได้เรียนรู้จากสังคม เช่น เรียนรู้วิธีทำกับข้าว วิธีค่านา หว่านข้าว อ่านหนังสือ ดังนั้นวัฒนธรรมจึงเป็นการถ่ายทอดจากการเรียนรู้

2. เป็นมรดกทางสังคม วัฒนธรรมเป็นสิ่งสืบทอดทางสังคม คนรุ่นใหม่จึงต้องคิดค้นขึ้นมาใหม่ บุคคลเกิดในสังคมใดย่อมเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมนั้น โดยใช้ภาษาเป็นสัญลักษณ์ในการถ่ายทอด มีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ใช้แทนความหมาย มนุษย์จึงเรียนรู้จากสัญลักษณ์ โดยใช้ความเข้าใจและกำหนดได้ว่า สิ่งนั้นหมายถึงอะไร วัฒนธรรมจึงไม่ใช่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นสิ่งที่มนุษย์มีอยู่ร่วมกันเพื่อมนุษย์ด้วยกัน

3. เป็นวิถีชีวิต วัฒนธรรม สามารถจำแนกวัฒนธรรมของสังคมหนึ่งจากอีกสังคมหนึ่ง เป็นวัฒนธรรมเฉพาะอย่าง เพราะบุคคลเกิดในสังคมใด ๆ ก็จะเรียนวัฒนธรรมของสังคมนั้น เช่น วัฒนธรรมชาวเขากับชาวเมือง ชาวไทยมุสลิมกับชาวไทยพุทธ โดยวัฒนธรรมไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกชาติ ทุกสมัย

4. เป็นสิ่งเปลี่ยนแปลงได้ มนุษย์มีการคิดสิ่งใหม่ ๆ หรือปรับปรุงของเดิมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งในแต่ละสังคมการเปลี่ยนแปลงภายในสังคมไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเหมือนกันหมด

ประเวศ วะสี (2536) กล่าวถึงคุณลักษณะของวัฒนธรรม ไว้ในเอกสารรวมบทความ วัฒนธรรมกับการพัฒนา ไว้ 8 ประการ คือ

1. มีความหลากหลายกระจายอำนาจ จึงส่งเสริมการเมืองระบอบประชาธิปไตย
2. กระจายรายได้และสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ
3. ส่งเสริมศักดิ์ศรีของชุมชนท้องถิ่น
4. มีความบูรณาการ
5. สร้างความประสานสอดคล้อง (Harmony) และความสมดุลยั่งยืน
6. มีการพัฒนาจิตใจและจิตวิญญาณอันลึกซึ้ง
7. ส่งเสริมความเข้มแข็งของสังคม
8. เป็นการผดุงศีลธรรมของสังคม

2.1.4 ความสำคัญของวัฒนธรรม

ณรงค์ เสงี่ยมประชา (2531) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมเป็นเครื่องวัดและกำหนดความเจริญ หรือความเสื่อมของสังคม และขณะเดียวกันวัฒนธรรมยังกำหนดชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคม ดังนั้น วัฒนธรรมจึงมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติมาก ซึ่งอาจสรุปความสำคัญของวัฒนธรรมได้ ดังนี้

1. วัฒนธรรมช่วยเหนี่ยวรั้งสมาชิกในสังคมให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
2. เป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ ชาติที่มีวัฒนธรรมสูงย่อมได้รับการยกย่องและ เป็นหลักประกันความมั่นคงของชาติ
3. เป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม ช่วยให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาติ หรือสังคมที่มีเอกภาพทางวัฒนธรรม
4. ช่วยให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองถาวร โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าชาตินั้นมีรูปแบบของการดำเนินชีวิตที่ดี มีทัศนคติในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม ยึดมั่นในหลัก ขัน ประหยัด อคทน ความมีระเบียบวินัยที่ดี ๆ ฯลฯ สังคมนั้นจะเจริญรุ่งเรือง

2.15 คุณภาพของวัฒนธรรมที่พึงปรารถนา

คุณภาพของวัฒนธรรมที่พึงปรารถนาและถือเป็นมาตรฐาน ปทัสถาน การทำงานทางด้านวัฒนธรรม มีปัจจัยที่ควรพิจารณา 5 ประการ ดังนี้ (กรมศิลปากรและสำนักผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ, 2541)

- 1) คุณภาพการดำรงชีพ คนไทยควรมีอาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรคและที่อยู่อาศัยในรูปแบบอย่างไร
- 2) คุณภาพของภาษา กิริยา มารยาท คนไทยควรมีรูปแบบการอ่าน การเขียน ทั้งภาษาถิ่น ภาษาชาติ และภาษาสากลอย่างไร
- 3) คุณภาพด้านจิตใจ คนมีเมตตา ปราณี ประพฤติปฏิบัติตามหลักศาสนาอย่างเคร่งครัด หรือยึดหลักปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิต ซึ่งจะทำได้เหมาะสมอย่างไร
- 4) บ้านเรือนสุนทรียศาสตร์ การกีฬานันทนาการ ศูนย์การค้า สภาพแวดล้อมของชนบทชุมชนเมือง และชุมชนสะอาดคา มีมาตรฐานมากน้อยเพียงใด เป็นไทยหรือไม่
- 5) สังคม เศรษฐกิจ การเมือง เป็นไทยตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพพื้นฐานความเป็นมนุษย์มากน้อยเพียงใด ควรเพิ่มหรือลดอย่างไร

2.2 การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมเป็นการดำเนินงานเพื่อให้บังเกิดผลต่อการแก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนในชาติ โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ และเพื่อให้คนในชาติเกิดตระหนักในความสำคัญของวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ชาบซึ่ง ภาคภูมิในภูมิปัญญา ค่านิยม แบบแผนอันดีงามแห่งวิถีชีวิตไทย สามารถที่จะร่วมแรงร่วมใจกันในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศบนพื้นฐานแห่งวัฒนธรรมไทย ตลอดจนสามารถที่จะช่วยกันเผยแพร่วัฒนธรรมอันดีงามของไทยออกไปสู่ประชาคมโลก

การจัดดำเนินงานด้านวัฒนธรรมให้บังเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริงนั้น จำเป็นต้องมีการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมอย่างรอบด้านและอย่างเป็นระบบ

จากเอกสาร แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ(ม.ป.ป.) ได้กำหนดขอบข่ายของการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมไว้ สรุปได้ดังนี้

2.2.1 งานวิจัยวัฒนธรรม เป็นการสำรวจศึกษา สังเคราะห์ และวิเคราะห์ ข้อมูลต่าง ๆ ในงานวัฒนธรรมทุก ๆ ด้าน โดยควรมีกิจกรรม เช่น การสำรวจและรวบรวมผลงานวิจัยทางวัฒนธรรม การเลือกสรร กำหนดหัวข้อและดำเนินงานวิจัย การจัดหางบประมาณ การยกย่องเชิดชูเกียรติ นักวิจัยดีเด่น

2.2.2 งานอนุรักษ์วัฒนธรรม เป็นการพิทักษ์รักษา และธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของคนรุ่นหลัง โดยควรมีกิจกรรม เช่น การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับงานอนุรักษ์วัฒนธรรมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การจัดหางบประมาณสนับสนุนงานอนุรักษ์วัฒนธรรม การจัดสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนงานอนุรักษ์วัฒนธรรม การประชาสัมพันธ์งานอนุรักษ์วัฒนธรรม การยกย่องและเชิดชูเกียรติบุคคลหรือหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในงานอนุรักษ์วัฒนธรรม

2.2.3 งานฟื้นฟูวัฒนธรรม เป็นการเลือกสรรวัฒนธรรมที่สูญหายหรือกำลังเสื่อมสลายมาทำให้มีความหมายและความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนในชาติ โดยควรมีกิจกรรมเช่น การศึกษาสภาพปัจจุบันของผลิตผลทางวัฒนธรรมที่สูญหายหรือที่กำลังจะเสื่อมสลายไปจากสังคมไทย การสนับสนุนให้บุคคลและหน่วยงานได้ดำเนินกิจกรรมฟื้นฟูวัฒนธรรม การประชาสัมพันธ์งานฟื้นฟูวัฒนธรรม การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนงานฟื้นฟูวัฒนธรรม

2.2.4 งานพัฒนาวัฒนธรรม เป็นการริเริ่มสร้างสรรค์และการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัย ที่ยังคงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์แห่งความเป็นไทย ควรมีกิจกรรม เช่น การเลือกสรรวัฒนธรรมที่ควรพัฒนา การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนงานพัฒนาวัฒนธรรม จัดหางบประมาณสนับสนุนงานพัฒนาวัฒนธรรม การประชาสัมพันธ์งานพัฒนาวัฒนธรรม การถ่ายทอดวัฒนธรรมที่พัฒนาแล้วเข้าไปในกระบวนการให้การศึกษา การยกย่องและเชิดชูเกียรติ บุคคลและหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในงานพัฒนาวัฒนธรรม

2.2.5 งานถ่ายทอดวัฒนธรรม เป็นการนำวัฒนธรรมที่ผ่านการเลือกสรรกลั่นกรอง แล้ว นำไปใช้ในกระบวนการให้การศึกษา เพื่อให้สมาชิกนำไปปฏิบัติอย่างเหมาะสมและสอดคล้อง กับยุคสมัย ควรมีกิจกรรม เช่น การพัฒนาวิธีการถ่ายทอดและสื่อเพื่อการถ่ายทอด การสร้าง เครือข่ายเพื่อสนับสนุนงานถ่ายทอดวัฒนธรรม การฝึกอบรมครูและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องในการ ถ่ายทอดวัฒนธรรม การยกย่องและเชิดชูเกียรติบุคคลและหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในด้าน การถ่ายทอดวัฒนธรรม การประชาสัมพันธ์งานถ่ายทอดวัฒนธรรม

2.2.6 งานส่งเสริมกิจกรรมวัฒนธรรม เป็นการสนับสนุนให้บุคคลหรือหน่วยงาน สามารถจัดกิจกรรมวัฒนธรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ควรมีกิจกรรม เช่น การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของบุคคลหรือหน่วยงานทั้ง ภาครัฐและเอกชน การจัดทำแผนงานสนับสนุนการจัดกิจกรรมวัฒนธรรม การจัดหางบประมาณ สนับสนุนงานส่งเสริมกิจกรรมวัฒนธรรม การยกย่องและเชิดชูเกียรติบุคคลและหน่วยงานที่ ประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมวัฒนธรรม การประชาสัมพันธ์งานส่งเสริมกิจกรรมวัฒนธรรม

2.2.7 งานส่งเสริมเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคล ที่มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรม ได้มีโอกาสแสดงออกและพัฒนาความรู้ความสามารถ อย่างเต็มตามศักยภาพ ควรมีกิจกรรม เช่น การสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษทาง วัฒนธรรมได้แสดงออกพัฒนาและถ่ายทอดความรู้ความสามารถอย่างเต็มตามศักยภาพ การเชิดชู เกียรติผู้ที่มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรมขึ้นเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การบันทึก ความรู้ความสามารถและผลงานของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เพื่อการเผยแพร่และถ่ายทอด การประกวดความรู้ความสามารถและผลงานด้านวัฒนธรรมของนักเรียน นักศึกษาและบุคคลทั่วไป ในทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ซึ่งในส่วนของการ ยกย่องเชิดชูเกียรติหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดำเนินการ เช่น สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2541) กลุ่มือการสรรหาและคัดเลือกศิลปินแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี โดยคณะกรรมการ เอกลักษณ์ของชาติ (2548)

หลักเกณฑ์และแนวทางการคัดเลือกบุคคล หน่วยงานและโครงการดีเด่นของชาติ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ (2546) พิธีพระราชทานรางวัลพระสิทธิธาดาทองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (2547) การคัดเลือกบุคคลผู้มีผลงานทางวัฒนธรรมเพื่อรับรางวัล “เพชรสยาม” สถาบันวัฒนธรรมราชมงคลเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (2548) การคัดเลือกบุคคลผู้มีผลงานทางวัฒนธรรม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2549) นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทย โดยคัดเลือกผู้ทรงภูมิปัญญาในท้องถิ่นเพื่อประกาศยกย่อง เชิดชูเกียรติเป็นครูภูมิปัญญาไทย

2.2.8 งานแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคล และ หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับนานาชาติ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เพื่อสร้างเสริมความเข้าใจอันดีต่อกัน ควรมีกิจกรรม เช่น การสำรวจและเลือกสรรกิจกรรมทาง วัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การแลกเปลี่ยน การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนงานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนงานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การประชาสัมพันธ์งานแลกเปลี่ยน วัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จัดงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยของซึ่งนำ การแสดงนาฏศิลป์ ระหว่างภาคต่าง ๆ ระหว่างสถาบันนำมาแลกเปลี่ยนกัน และการจัดงานดนตรี ไทยอุดมศึกษาก็เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ก็จะมี การแสดงนาฏศิลป์ของกรมศิลปากร ซึ่งจะนำ นักแสดงไปแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ หรือของยูทูทพาด้า ก็เป็นรูปแบบคล้ายกันที่นำนักแสดง ไปประกวดและแสดงแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับต่างประเทศ เป็นต้น

2.3 กรอบแนวคิดการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (ม.ป.ป.) มีดังนี้

1. พัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต รวมทั้ง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
2. พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีคุณธรรมใน 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาการเรียนรู้ สังคมแห่ง การสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน มุ่งหวังให้คนไทยมีชีวิตที่ดี เก่ง และ มีความสุข โดยให้คำนิยามไว้ดังนี้

คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่ แสดงออก เช่น มีวินัย มีความเอื้ออาทร เกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ พากเพียร ขยัน ประหยัด รักประเทศ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและ สิทธิของผู้อื่น มีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น อย่างสันติสุข

คนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำรงชีวิต มีความสามารถใน ด้านใดด้านหนึ่ง หรือรอบด้าน หรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เช่น ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถทาง คณิตศาสตร์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถทางภาษา ศิลปะดนตรี กีฬา มี ภาวะเป็นผู้นำ รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ทันต่อเทคโนโลยี สามารถใช้สติปัญญาในการเผชิญและพิชิตปัญหา พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพและทำประ โยชน์ให้เกิดแก่ตนเอง สังคมและ ประเทศชาติได้

สังคมคุณภาพ คือ มุ่งมั่นพัฒนาคนไทยทุกคน ให้มีโอกาสมิ ความเสมอภาค สามารถพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพเพื่อให้เป็นคนดี คนเก่ง มี ความรับผิดชอบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนไทยที่ยึดมั่น และ ดำเนินชีวิตตามศาสนาที่ตนเองนับถือ มีศีลธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดีสุขภาพ พลานามัยสมบูรณ์ สามารถเข้าถึงบริการทางเศรษฐกิจและสามารถแข่งขัน ได้ มีเสถียรภาพ เป็นระบบเศรษฐกิจ ที่มีการพัฒนาอย่างสมดุลกับธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ภายใต้นโยบายเศรษฐกิจพอเพียงที่ ผสมผสานเทคโนโลยี สมัยใหม่อย่างเหมาะสม รักษา พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมธรรมรัฐ และสังคมประชาธิปไตย

สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ คือ โอกาสแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ให้ก้าวทันโลกยุคข้อมูลข่าวสารและวิทยาการ สมัยใหม่ มีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ให้ทุกองค์กรและทุกส่วนในสังคม ใฝ่รู้และพร้อมเรียนรู้อยู่เสมอ มุ่งให้บุคคล ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมซึ่งสนับสนุน หรือจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสังคมให้เป็น สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ยิ่งขึ้นไป

สังคมแห่งความสมานฉันท์และเอื้ออาทร คือ สังคมที่มุ่งฟื้นฟู สืบสาน และธำรงไว้ซึ่งคุณค่า เอกลักษณ์ ศิลปะและวัฒนธรรมของไทยที่ช่วยเหลือ เกื้อกูลและพึ่งพากันไว้ให้มั่นคง รักษาไว้ซึ่งสถาบันครอบครัว พัฒนาเครือข่าย ชุมชนให้เข้มแข็ง สร้างจิตสำนึกแห่งความเป็นไทยให้มากยิ่งขึ้น มีทัศนคติ และค่านิยมของสังคมที่ค้ำประกันถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นแกนหลักของสังคม และให้ความสำคัญกับการดูแลผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและผู้ยากไร้ ค้ำประกัน ถึงศักดิ์ศรีของความเป็นคน มีความยุติธรรมและเสมอภาค โดยกำหนดเป็น นโยบาย 4 ข้อหลัก คือ

1. ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา ได้สืบค้นและศึกษาเรื่องราว ของมรดก ศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อการอนุรักษ์ เผยแพร่ และสืบสาน
2. พัฒนาแหล่งวัฒนธรรม ศิลปวัตถุ และ โบราณสถานให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และแหล่ง รายได้ของประชาชน
3. ประสานให้ประชาชนและเยาวชนมีบทบาทและกิจกรรมด้าน ศิลปวัฒนธรรมร่วมกับสถาบันการศึกษา ครอบครัวและชุมชน
4. สนับสนุนให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงเชิดชูและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม อย่างสมศักดิ์ศรีและสร้างสรรค์

2.4 การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมตาม แผนพัฒนาของสถาบันอุดมศึกษา

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมตามแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา มีสถาบันหลายแห่ง ได้กำหนดไว้ชัดเจน ดังนี้

2.4.1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตาม นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในแผนพัฒนา ปี 2545-2549 มีรายละเอียด คือ

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนางานวัฒนธรรม โดยใช้เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยในการ พัฒนาคอนให้เต็มศักยภาพ มีประโยชน์เกื้อกูลต่อการพัฒนาการศึกษา พัฒนาชีวิต เศรษฐกิจและ สังคม สร้างและจรรโลงจิตสำนึกทางวัฒนธรรมอย่างมีเหตุผลเป็นระบบ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ของสังคมโลก และมีวิถีชีวิตในสังคมสมัยใหม่อย่างเชื่อมั่นบนพื้นฐานคุณค่าของวัฒนธรรมไทย รวมทั้งสามารถรักษา พัฒนาและสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยให้เป็นสมบัติของมนุษยชาติ อันจะ นำมาซึ่งศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของคนไทยในบริบทของสังคมโลกอย่างสันติสุข

นโยบาย ได้จำแนกออกเป็น 3 ประการคือ

นโยบายข้อที่ 1 การทำนุ บำรุง รักษา มรดกทางศิลปะและวัฒนธรรม เร่งรัด ส่งเสริม สนับสนุน การทำนุ บำรุง รักษา พื้นฟู พัฒนาศิลปะและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น และของชาติ เพื่อเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมโลก

นโยบายข้อที่ 2 การสืบสานศิลปะและวัฒนธรรม เร่งรัด ส่งเสริม สนับสนุน การปลูกฝัง สืบสาน เผยแพร่ แลกเปลี่ยนศิลปะและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ อย่างต่อเนื่อง เพื่อดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจของคนในชาติ

นโยบายข้อที่ 3 การผลิตและพัฒนาบุคลากรทางศิลปะและวัฒนธรรม เร่งรัด การผลิตและพัฒนาบุคลากร นักวิชาการ ช่างพื้นบ้าน ช่างศิลปะไทย ช่างศิลปะชั้นสูงอาสาสมัคร และผู้สร้างสรรค์วัฒนธรรม ให้สามารถสืบสานมรดกวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ

2.4.2 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ดำเนินงานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตาม แผนพัฒนามหาวิทยาลัย ระยะที่ 6 ปี 2546 – 2550 มีรายละเอียด คือ

วัตถุประสงค์ เพื่อเชิดชูเอกลักษณ์ และคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ให้คงอยู่ ภาพลักษณ์ของ มหาวิทยาลัย และนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา

นโยบาย

1. ส่งเสริมให้นักศึกษา บุคลากรของมหาวิทยาลัย ได้ตระหนักและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม
2. สนับสนุนให้นักศึกษา บุคลากรของมหาวิทยาลัยร่วมกันจัดกิจกรรมที่เป็น การส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยให้กว้างขวางขึ้น
3. ส่งเสริมและสนับสนุนบุคคลที่มีผลงานทางด้านวัฒนธรรม
4. สนับสนุนให้เยาวชนและประชาชนมีบทบาทและกิจกรรมด้านวัฒนธรรม
5. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยงานศิลปวัฒนธรรมไทย
6. พัฒนาอาคารศูนย์วัฒนธรรม ศิลปวัตถุ และห้องนิทรรศการถาวรให้เป็น แหล่งการเรียนรู้ของนักศึกษาและประชาชนทั่วไป

กลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย มีดังนี้

1. ใช้เอกลักษณ์ความเป็นไทยสนับสนุนเสริมสร้างบุคลิกภาพและความคิดในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา
2. ใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

3. ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นไทย

2.4.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ดำเนินงานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มีรายละเอียด คือ

มาตรา 8 ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 ให้กำหนดภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

1. แสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล

2. ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่น รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การผลิตบัณฑิตดังกล่าว จะต้องให้มีจำนวนและคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของประเทศ

3. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่า ความสำคัญ และความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

4. เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและนักการเมืองท้องถิ่น ให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมตามแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา ทั้ง ๓ สถาบันที่นำมาเป็นข้อมูลในการนำเสนอ จะเห็นได้ว่า มีวัตถุประสงค์ นโยบายและมาตรการในการดำเนินงาน มุ่งสนับสนุนนักศึกษาเป็นความสำคัญอันดับแรก และสอดคล้องกับงานด้านวัฒนธรรมทั้ง 8 ด้าน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม มีหน่วยงานหลายหน่วยงานดำเนินการและมีผู้สนใจศึกษาค้นคว้ามาก ทั้งในรูปแบบการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรม ในสถานศึกษาทุกระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมเขตบางคอแหลม การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานครตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ การบริหารงานวัฒนธรรมและการจัดดำเนินงานวัฒนธรรมในด้านการอนุรักษ์ การส่งเสริม การเผยแพร่ และการพัฒนาวัฒนธรรม การคัดเลือกบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมรับรางวัลต่าง ๆ

การคัดเลือกเป็นศิลปินแห่งชาติ การศึกษาเกี่ยวกับชีวิตประวัติบุคคล ที่มีผลงานทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งส่วนใหญ่สอดคล้องกับการจัดการด้านวัฒนธรรมทั้ง 8 ด้าน

งานวิจัยด้านวัฒนธรรมได้มีผู้สนใจและทำการวิจัยหลายเรื่อง ซึ่งมีเนื้อหาที่แตกต่างกันไป งานที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยที่จัดทำในสถานศึกษา หน่วยงาน ชุมชน ได้แก่

วัชร บุนนาค (2534) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการประสานงานการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยระหว่างสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกับศูนย์วัฒนธรรมของวิทยาลัยครู พบว่า รูปแบบการประสานงานการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ต้องประกอบด้วยโครงสร้าง 4 ประการ คือ 1) ต้องกำหนดปรัชญาและนโยบาย 2) จะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการประสานงาน 3) ต้องมีการวางแผนในการประสานงานร่วมกัน และ 4) การจัดกิจกรรมการรักษา ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมไทย ต้องมุ่งเน้นภาพลักษณ์ ชื่อเสียงเกียรติภูมิของชาติ

มนต์จิต เทียมสิงห์ (2538) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ตามทรรศนะของครูผู้สอนสังคมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีศูนย์วัฒนธรรมในเครือข่ายของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติอยู่ในสังกัด พบว่า ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาและร่วมประเพณีต่าง ๆ ควรให้มีการฝึกทักษะทางด้านมารยาทไทย ให้ศึกษาด้านศิลปหัตถกรรม การละเล่นพื้นบ้าน รวมทั้งการประกอบอาชีพ

สิทธิพงษ์ สิงห์เงิน (2533) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวัฒนธรรมของศึกษาธิการอำเภอตามความคิดเห็นของศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอ พบว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงานวัฒนธรรมของศึกษาธิการอำเภอ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกได้ คือ ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ด้านการพัฒนาวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการอนุรักษ์และด้านการเผยแพร่ค่อนข้างน้อย

นาฎยา สุวรรณทรัพย์ (2537) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการดำเนินการของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในสหวิทยาลัยศรีอยุธยา ในทัศนะของผู้บริหารอาจารย์และกรรมการศูนย์ศิลปวัฒนธรรม พบว่า จากความเห็นของผู้บริหาร เห็นว่าการจัดดำเนินงานของศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ด้านการอนุรักษ์ การส่งเสริม การเผยแพร่ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนของอาจารย์มีความเห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ปราณี ตันตยานบุตร (2543) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน วัฒนธรรมตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติของศูนย์วัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร พบว่า การดำเนินงานวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมในโรงเรียนและในสถาบัน มีความสอดคล้องกับนโยบายประจำปีโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการดำเนินงานในศูนย์วัฒนธรรมมหาวิทยาลัยและศูนย์วัฒนธรรมหน่วยงาน มีความสอดคล้องอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบถึงความสอดคล้องของการดำเนินงานโครงการ โดยเฉลี่ยรวมทุกด้านพบว่า ศูนย์วัฒนธรรมสถาบันจัดโครงการหรือกิจกรรมสอดคล้องกับนโยบายประจำปี มากกว่าศูนย์วัฒนธรรมอื่น ๆ

ธิดาพร โตสติ (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ผลกระทบ ไขว้เพื่อกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า คุณธรรมที่นิสิตควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบและความขยันหมั่นเพียร อันเกิดจากการขาดแบบอย่างที่ดี จาก ครอบครัว ตัวนิสิตและอาจารย์ผู้สอน และคุณธรรมที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมมีความสอดคล้องกับคุณธรรมที่นิสิตควรได้รับการพัฒนา

มารศรี กลางประพันธ์ (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของนักศึกษาวิชาชีพครู สังกัดสถาบันราชภัฏ ตามแนวพุทธร่วมกับการเรียนรู้ด้วยตัวเอง พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูที่ได้รับการฝึกอบรม มีคะแนนการพัฒนาพรหมวิหาร 4 โดยรวม และแต่ละด้านสูงกว่านักศึกษาวิชาชีพครูที่ไม่ได้รับการอบรม ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสะสมพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

ดิถี สุตันติราษฎร์ (2544) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมเขตบางคอแหลมกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมเขตบางคอแหลม อยู่ในระดับการมีส่วนร่วม น้อย 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมเขตบางคอแหลม ได้แก่ รายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรส และการนับถือศาสนา ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตบางคอแหลม

ภัทริยา งามนุช (2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทย ของนิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยด้านการชื่นชม เทิดทูน สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ด้านการมีน้ำใจ การยิ้มแย้มแจ่มใส ความกตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดา ครูอาจารย์ สุภาพ อ่อนน้อม รู้จักกาลเทศะ อยู่ในระดับมาก โดยมีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยด้านการเมืองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ผลการวิจัยดังกล่าวทุกเรื่อง เป็นการศึกษาการดำเนินงานวัฒนธรรมที่อยู่ในขอบข่ายที่ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้า โดยเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ที่เป็นงานวัฒนธรรมทั่วไป คือ การอนุรักษ์วัฒนธรรม การส่งเสริมวัฒนธรรม การเผยแพร่วัฒนธรรม และการพัฒนาวัฒนธรรม การส่งเสริมเอตทัคคะทางวัฒนธรรม ว่าได้จัดดำเนินการมากน้อยเพียงใด ประสบปัญหาอุปสรรคที่ควรแก้ไขอย่างไรบ้าง ซึ่งก็ยังมีได้ครอบคลุมงานทั้งหมดที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกำหนดไว้ 8 ด้านด้วยกัน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการจัดกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการทำการศึกษาค้นคว้า การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ให้ชัดเจนและเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนางานด้านวัฒนธรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคงอยู่กับชาติบ้านเมืองตลอดไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร เพื่อรวบรวมปัญหาอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์แก่ผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตนักศึกษาต่อไป มีขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

- 3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 วิธีการสร้างเครื่องมือ
- 3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการประมวลแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม 8 งาน คือ งานวิจัยวัฒนธรรม งานอนุรักษ์วัฒนธรรม งานฟื้นฟูวัฒนธรรม งานพัฒนาวัฒนธรรม งานถ่ายทอดวัฒนธรรม งานส่งเสริมกิจกรรมวัฒนธรรม งานส่งเสริมเขตทัศนะทางวัฒนธรรม และงานแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม เพื่อจะได้ทราบถึง 1) การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมตามโครงการ กิจกรรม แผนงาน ทั้ง 8 งาน 2) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม และ 3) ข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ผู้บริหารงานวัฒนธรรม อาจารย์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานวัฒนธรรม และนิสิตนักศึกษาที่เกี่ยวข้องหรือเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร

โดยมีมหาวิทยาลัยของรัฐ 7 แห่ง มหาวิทยาลัยเอกชน 25 แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 10 แห่ง รวม 42 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้มาโดย การสุ่มอย่างง่าย จากมหาวิทยาลัยของรัฐ 4 แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ฯ 4 แห่งและมหาวิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง รวม 12 สถาบัน และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือแต่ละสถาบันประกอบด้วยผู้บริหารงานวัฒนธรรม 1 คน อาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานวัฒนธรรมและที่เกี่ยวข้องกับงานวัฒนธรรม จำนวน 7 คน นิสิตนักศึกษาที่ทำงานด้านสโมสรนักศึกษาหรือชมรมหรือนิสิต นักศึกษาที่ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมสถาบันละ 7 คน ดังนี้

ลำดับ	สถาบันอุดมศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			
		ผู้บริหาร	อาจารย์และเจ้าหน้าที่	นิสิตนักศึกษา	รวม
1	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1	7	7	15
2	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	1	7	7	15
3	มหาวิทยาลัยศิลปากร	1	7	7	15
4	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1	7	7	15
5	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	1	7	7	15
6	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	1	7	7	15
7	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	1	7	7	15
8	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	1	7	7	15
9	มหาวิทยาลัยสยาม	1	7	7	15
10	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1	7	7	15
11	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	1	7	7	15
12	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	1	7	7	15
	รวมทั้งสิ้น	12	84	84	180

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่แบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารงานวัฒนธรรมหรือตำแหน่งรองผู้บริหาร

ชุดที่ 2 สำหรับอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้าน

วัฒนธรรม

ชุดที่ 3 สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ปฏิบัติงานด้านสโมสรนักศึกษาหรือชมรม และนักศึกษาทั่วไปที่เข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม

3.3.2 การสร้างแบบสอบถาม ศึกษาการดำเนินงานวัฒนธรรมจากเอกสาร หนังสือวารสาร คู่มือการปฏิบัติงานวัฒนธรรม แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวัฒนธรรม การสร้างดัชนีบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพทางศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แยกตามประเด็นที่ต้องการ เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดที่ 1 สอบถามผู้บริหารงานวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับสถานสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในด้าน เพศ ประสบการณ์การทำงานด้านวัฒนธรรม ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบันที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม ตำแหน่งวิชาการและระดับการศึกษา ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพขององค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบเลือกตอบ(Check List) และปลายเปิด

ตอนที่ 3 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ กิจกรรม ของการดำเนินงานวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด

ตอนที่ 4 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด

ตอนที่ 5 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

แบบสอบถามชุดที่ 2 สอบถามอาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในด้าน เพศ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ตำแหน่งวิชาการ ระดับการศึกษาและการมีส่วนร่วมในงานวัฒนธรรม ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวัฒนธรรม ด้านต่าง ๆ ลักษณะคำถามเป็นแบบมีมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด

ตอนที่ 3 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบมีมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด

ตอนที่ 4 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

แบบสอบถามชุดที่ 3 สอบถามนิสิตนักศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในด้าน เพศ ระดับชั้นปีที่ศึกษาอยู่ คณะวิชาที่ศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสโมสรหรือชมรม หรือนักศึกษาทั่วไป และการมีส่วนร่วมกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมโครงการ กิจกรรม ของการดำเนินงานวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ลักษณะคำถามเป็นแบบมีมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และปลายเปิด

ตอนที่ 4 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

3.4 วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษา เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย และสร้างเครื่องมือตามขอบเขตของการวิจัย โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา
3. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

4. เครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านพิจารณาในด้านเนื้อหา ความถูกต้องของการใช้ภาษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชียง เกาจิต อาจารย์สุวคนธ์ ศิริวงศ์วรรณ และอาจารย์โชติ แยมแสง

5. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามคำแนะนำและความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความร่วมมือจากผู้บริหาร อาจารย์เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานวัฒนธรรม ซึ่งเป็นผู้ที่ทราบนโยบายเกี่ยวกับงานวัฒนธรรม หรือเป็นผู้รับผิดชอบกำกับดูแลการดำเนินงานวัฒนธรรมโดยตรง และคณาจารย์ นักศึกษาในแต่ละสถาบันอุดมศึกษา ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม รวมทั้งหมด 12 สถาบัน โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 180 ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ ได้รับกลับมา 178 ชุด

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบปลายปิดปลายเปิด และมาตราส่วนประมาณค่ามาวิเคราะห์ ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ การวิเคราะห์จะเน้นถึงการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม เรื่องการจัดโครงการ กิจกรรมในด้านต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 12 สถาบัน พร้อมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ คือ ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยวิธีการ ดังนี้

1. แบบสอบถามที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) หาค่าความถี่ และร้อยละ
2. แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) หาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. แบบสอบถามปลายเปิด รวบรวมข้อมูลเป็นความเรียงในแต่ละประเด็น

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์บอกระดับความคิดเห็น ทั้งด้านความพึงพอใจและปัญหา (Best, 1981 :147) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายความว่า การจัดโครงการ กิจกรรมของหน่วยงาน การมีส่วนร่วมของอาจารย์ นิสิต นักศึกษา ความพึงพอใจของนิสิต นักศึกษา ระดับน้อยที่สุด หรือ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายความว่า การจัดโครงการ กิจกรรมของหน่วยงาน การมีส่วนร่วมของอาจารย์ นิสิต นักศึกษา ความพึงพอใจของนิสิต นักศึกษา ระดับน้อย หรือ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายความว่า การจัดโครงการ กิจกรรมของหน่วยงาน การมีส่วนร่วมของอาจารย์ นิสิต นักศึกษา ความพึงพอใจของนิสิต นักศึกษา ระดับปานกลาง หรือ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายความว่า การจัดโครงการ กิจกรรมของหน่วยงาน การมีส่วนร่วมของอาจารย์ นิสิต นักศึกษา ความพึงพอใจของนิสิต นักศึกษา ระดับมาก หรือ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายความว่า การจัดโครงการ กิจกรรมของหน่วยงาน การมีส่วนร่วมของอาจารย์ นิสิต นักศึกษา ความพึงพอใจของนิสิต นักศึกษา ระดับมากที่สุด หรือ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 สถาบัน มีกลุ่มตัวอย่าง 178 คน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อเสนอแนวทางในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ของสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

ผลของการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลเป็น ดังนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 สถานภาพขององค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม
- 4.3 การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
 - 4.3.1 ผลการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม
 - 4.3.2 การมีส่วนร่วมในการจัดโครงการกิจกรรมของอาจารย์และเจ้าหน้าที่
 - 4.3.3 การมีส่วนร่วมและ ความพึงพอใจของนักศึกษา
- 4.4 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
 - 4.4.1 ผู้บริหาร
 - 4.4.2 อาจารย์และเจ้าหน้าที่
- 4.5 แนวทางการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.1.1 สถานภาพของผู้บริหารงานวัฒนธรรม

ตารางที่ 4.1 ผู้บริหาร จำแนกตามเพศ ตำแหน่งบริหาร ตำแหน่งทางวิชาการ และระดับการศึกษา

สถานภาพ (n = 12)	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	6	50
หญิง	6	50
ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรม	3	25.00
รองอธิการบดีฝ่ายวัฒนธรรม	2	16.69
ผู้อำนวยการสำนักพิพิธภัณฑ์และศิลปวัฒนธรรม	1	8.33
ผู้อำนวยการสถาบันวัฒนธรรมและศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน	1	8.33
ผู้อำนวยการสำนักกีฬาและกิจกรรมนักศึกษา	1	8.33
ผู้อำนวยการภาษา ศิลปวัฒนธรรม	1	8.33
รองผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรม	1	8.33
เลขานุการศูนย์วัฒนธรรม	1	8.34
หัวหน้างานทำนุบำรุงศาสนาและวัฒนธรรม	1	8.34
ตำแหน่งทางวิชาการ		
รองศาสตราจารย์	3	25.00
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	2	16.70
ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ	7	58.30
ระดับการศึกษา		
ปริญญาโท	10	83.30
ปริญญาตรี	2	16.70

จากตารางที่ 4.1 พบว่า สถานภาพผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชายและหญิงเท่ากัน ตำแหน่งทางการบริหารงานวัฒนธรรม ชื่อเรียกว่า ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมมีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาเป็นรองอธิการบดีฝ่ายวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 16.69

นอกจากนั้นเป็นชื่อเรียกที่ต่างกัน ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 58.30 และรองลงมาดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ คิดเป็นร้อยละ 25.00 ระดับการศึกษา ผู้บริหารส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 83.30

4.1.2 สถานภาพของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม

ตารางที่ 4.2 อาจารย์และ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม จำแนกตามเพศ ตำแหน่งทั่วไป ตำแหน่งทางวิชาการ ระดับการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้าน วัฒนธรรม ปี 2548

สถานภาพ (n = 84)	จำนวน	ร้อยละ
เพศ ชาย	34	40.50
หญิง	50	59.50
ตำแหน่ง		
ผู้สอน อาจารย์	31	36.9
ที่ปรึกษาชมรม	8	9.50
ข้าราชการ เจ้าหน้าที่	37	44.0
รองคณบดี	3	3.60
นักวิชาการศึกษา	2	2.40
รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม	1	1.20
เลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย	1	1.20
หัวหน้าแผนก	1	1.20
ตำแหน่งทางวิชาการ		
รองศาสตราจารย์	2	2.40
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	6	7.10
ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ	76	90.50
ระดับการศึกษา		
ปริญญาเอก	1	1.20
ปริญญาโท	43	51.20
ปริญญาตรี	36	42.80
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	4.80

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในงานวัฒนธรรม		
ไม่มีส่วนร่วม	4	4.80
มีส่วนร่วม	80	95.20
ผู้มีส่วนร่วมแยกได้ดังนี้		
คณะกรรมการ/ผู้รับผิดชอบงานวัฒนธรรม	16	20.00
บุคลากรของหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนกิจกรรมด้านวัฒนธรรม	34	42.50
อาจารย์/บุคลากรของมหาวิทยาลัย	26	32.50
อื่น ๆ	4	5.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่าสถานภาพของอาจารย์และ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานวัฒนธรรม ประกอบด้วยเพศหญิงร้อยละ 59.50 เพศชาย ร้อยละ 40.50 ตำแหน่งทั่วไป ส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการและเจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมาเป็นอาจารย์ ผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 36.90 ผู้ปฏิบัติงานวัฒนธรรมส่วนมาก ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ ร้อยละ 90.50 ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยละ 7.10 และรองศาสตราจารย์เพียงร้อยละ 2.40 อาจารย์เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีการศึกษา ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 51.20 รองลงมาจบการศึกษา ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 42.80 การมีส่วนร่วมในงานวัฒนธรรมของ อาจารย์และ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานวัฒนธรรมร้อยละ 95.20 และในจำนวนนี้สามารถจำแนกออกได้ดังนี้ คือ ส่วนใหญ่เป็นบุคลากรของหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ร้อยละ 42.50 รองลงมาเป็น อาจารย์/บุคลากรของมหาวิทยาลัย ร้อยละ 32.50

4.1.3 สถานภาพของนิสิต นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม

นิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 82 คน จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่กำลังศึกษา คณะวิชา ตำแหน่งในสโมสรหรือชมรม หรือ นักศึกษาทั่วไป มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4.3 นิสิต นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ (n = 82)	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	36	43.90
หญิง	46	56.10

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สถานภาพของนิสิต นักศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.10 เพศชาย ร้อยละ 43.90

ตารางที่ 4.4 นิสิต นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปีที่ (n = 82)	จำนวน	ร้อยละ
ปีที่ 1	9	10.98
ปีที่ 2	17	20.73
ปีที่ 3	29	35.36
ปีที่ 4	27	32.93

จากตารางที่ 4.4 นิสิต นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.36 รองลงมาเป็นชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 32.93 ชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 20.73 และชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 10.98 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 นิสิต นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามได้เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม จำแนกตามคณะ
วิชาที่ศึกษา

คณะ (n = 82)	จำนวน	ร้อยละ
บริหารธุรกิจ	16	19.51
นิเทศศาสตร์	22	26.83
การบัญชี	7	8.54
มนุษยศาสตร์	11	13.41
ศิลปศาสตร์	6	7.32
นิติศาสตร์	7	8.54
วิทยาศาสตร์	2	2.44
ศิลปกรรมศาสตร์	2	2.44
วิศวกรรมศาสตร์	3	3.66
วิทยาการคอมพิวเตอร์	2	2.44
ครุศาสตร์	2	2.44
รัฐศาสตร์	1	1.22
สารสนเทศ	1	1.22

จากตารางที่ 4.5 พบว่า นิสิต นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในคณะนิเทศศาสตร์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.83 รองลงมาคือ คณะบริหารธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 19.51 คณะมนุษยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 13.41 นอกนั้นเป็นคณะอื่นๆ

ตารางที่ 4.6 ตำแหน่งในสโมสรหรือชมรมของนิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม

ตำแหน่ง (n = 82)	จำนวน	ร้อยละ
นายกสโมสร	2	2.44
อุปนายกสโมสร	2	2.44
ประธานชมรม	15	18.29
กรรมการชมรม	9	10.98
สมาชิกชมรม	9	10.98
กรรมการสถานักศึกษา	2	2.44
คณะกรรมการคณะ	1	1.22
คณะกรรมการค่ายอาสาฯ	1	1.22
นายกองค์การสถานักศึกษา	1	1.22
ประชาสัมพันธ์สโมสรนักศึกษา	1	1.22
ประธานชั้นปี	1	1.22
ประธานฝ่ายสวัสดิการ	1	1.22
ประธานฝ่ายบำเพ็ญประโยชน์	1	1.22
ประธานฝ่ายศิลป์	1	1.22
ประธานฝ่ายสโมสรนักศึกษา	1	1.22
ประธานสถานักศึกษา	2	2.44
ฝ่ายทะเบียนนักศึกษา	1	1.22
รองประธานสถานักศึกษา	1	1.22
เลขานุการ	1	1.22
สวัสดิการประจำคณะ	2	2.44
นักศึกษาทั่วไป	27	32.93

จากตารางที่ 4.6 พบว่า นิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งในสโมสรนักศึกษาหรือชมรมต่าง ๆ ดังนี้ ประธานชมรม คิดเป็นร้อยละ 18.29 เป็นกรรมการชมรม เป็นสมาชิกในชมรม มีร้อยละ 10.98 เท่ากัน และเป็นนักศึกษาทั่วไปมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.93

ตารางที่ 4.7 บทบาทของนิสิต นักศึกษา ที่เข้าร่วมกิจกรรมในด้านวัฒนธรรมประจำปีการศึกษา 2548

บทบาทของนิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม (n = 82)	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกชมรม	40	48.78
กรรมการชมรม	20	24.39
รองประธานจัดงาน	2	2.44
คณะกรรมการจัดงาน	2	2.44
นักแสดงโขน	1	1.22
นายกสโมสร	1	1.22
ประธานชมรม	1	1.22
ประธานฝ่ายศิลป์	1	1.22
ผู้ดำเนินรายการ	1	1.22
ผู้ชม	13	15.85

จากตารางที่ 4.7 พบว่านิสิต นักศึกษา มีการร่วมกิจกรรมในด้านวัฒนธรรมของสถาบัน ประจำปีการศึกษา 2548 ซึ่งมีชื่อตำแหน่งที่แตกต่างกัน คือ สมาชิกชมรม คิดเป็นร้อยละ 48.78 กรรมการชมรม คิดเป็นร้อยละ 24.39 ผู้ชม คิดเป็นร้อยละ 15.85 นอกนั้นเป็นตำแหน่งอื่นๆ

4.2 สถานภาพขององค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม

จากแบบสอบถามปลายเปิด ที่สอบถามผู้บริหารงานวัฒนธรรม_ปรากฏ ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ลักษณะขององค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม

ลักษณะขององค์กร (n = 12)	จำนวน	ร้อยละ
ศูนย์วัฒนธรรมตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ	5	41.67
ศูนย์วัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัดตั้งขึ้น	4	33.33
แผนกที่ขึ้นอยู่กับสำนักกิจการนักศึกษา	1	8.33
แผนกที่ขึ้นอยู่กับหน่วยงานอื่น	2	16.67

จากตารางที่ 4.8 พบว่า เป็นศูนย์วัฒนธรรมตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการคิดเป็น ร้อยละ 41.67 เป็นศูนย์วัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัดตั้งขึ้น 33.33 เป็นแผนกที่ขึ้นอยู่กับสำนักกิจการนักศึกษา 8.33 และแผนกที่ขึ้นอยู่กับหน่วยงานอื่น 16.67

ตารางที่ 4.9 วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ (n = 12)	จำนวน	ร้อยละ
เพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริมเผยแพร่งานวัฒนธรรม	5	41.67
เพื่อสร้างความสำนึกความเป็นไทยให้นักศึกษา	3	25.00
เพื่อเสริมสร้างความเป็นไทยและเพื่อให้เป็นศูนย์การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านวัฒนธรรม	2	16.67
ไม่ระบุ	2	16.66

จากตารางที่ 4.9 พบว่า วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์กร มีดังนี้ มากที่สุด คือ เพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริมเผยแพร่งานวัฒนธรรม ร้อยละ 41.67 รองลงมา คือ เพื่อสร้างความสำนึกความเป็นไทยให้นักศึกษา ร้อยละ 25.00 และ เพื่อเสริมสร้างความเป็นไทย กับเพื่อให้เป็นศูนย์การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านวัฒนธรรม

ตารางที่ 4.10 ลักษณะของที่ทำการขององค์กรที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรม

ลักษณะที่ทำการ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นอาคารเรือนไทย	4	33.33
เป็นอาคารอื่นเฉพาะ	4	33.33
เป็นห้องปฏิบัติการ	2	16.67
อื่น ๆ	2	16.67

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ลักษณะของที่ทำการขององค์กร จะเป็น อาคารเรือนไทย และ อาคารอื่นเฉพาะ จำนวนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 33.33 เป็นห้องปฏิบัติการเพียงร้อยละ 16.67

ตารางที่ 4.11 ชื่อองค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม

ชื่อองค์กร (n = 12)	จำนวน	ร้อยละ
สำนักศิลปวัฒนธรรม	3	25.00
ศูนย์วัฒนธรรม	1	8.33
สถาบันวัฒนธรรม	1	8.33
สถาบันภาษาศิลปะและวัฒนธรรม	1	8.33
สำนักพิพิธภัณฑสถานและวัฒนธรรมการเกษตร	1	8.33
อื่น ๆ เช่น เป็นแผนกในหน่วยงานอื่น	5	41.67

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ชื่อขององค์กรส่วนใหญ่จะใช้ชื่อ สำนักศิลปวัฒนธรรม คิดเป็น ร้อยละ 25.00 รองลงมาใช้ชื่อ ศูนย์วัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 8.33 และมีชื่ออื่น ๆ ตามเนื้อหางาน ที่ปฏิบัติ

ตารางที่ 4.12 เนื้อหาของงานที่องค์กรนำเสนอ

เนื้อหาของงาน	จำนวน	ร้อยละ
นิทรรศการวิถีชีวิตภาคกลาง	2	16.67
นิทรรศการพื้นบ้าน/ท้องถิ่น	1	8.33
นิทรรศการเฉพาะด้าน (การแต่งกายไทย เครื่องดนตรี)	1	8.33
อื่น ๆ (เช่น อาชีพต่าง ๆ)	8	66.67

จากตารางที่ 4.12 พบว่า เนื้อหาของงานที่องค์กรนำเสนอจะเป็นนิทรรศการวิถีชีวิตภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 16.67 มีการจัดเป็นนิทรรศการพื้นบ้าน/ท้องถิ่น หรือ นิทรรศการเฉพาะด้าน (อาทิ เช่น การแต่งกายไทย เครื่องดนตรี งานประดิษฐ์ดอกไม้ ใบบทองและอาหาร)

ตารางที่ 4.13 โครงสร้างการบริหารงานองค์กรประกอบด้วย (ตอบได้มากกว่า 1 รายการ)

โครงสร้างบริหารองค์กร	จำนวน	ร้อยละ
แผนกเลขานุการ	6	30.00
แผนกส่งเสริมและเผยแพร่	6	30.00
แผนกหอวัฒนธรรม	2	10.00
แผนกศึกษา ค้นคว้าวิจัย	1	5.00
แผนกจริยธรรมและพิธีการ	1	5.00
อื่น ๆ เช่น แผนกศิลปวัตถุ แผนกนาฏศิลป์	4	20.00
รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.13 พบว่า โครงสร้างการบริหารองค์กร ประกอบด้วย แผนกเลขานุการ และแผนกส่งเสริมและเผยแพร่ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมาเป็นแผนกหอวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 10.00 มีแผนกจริยธรรมและพิธีการ แผนกศึกษาค้นคว้าวิจัย ร้อยละ 5.00

จากข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่ามีโครงการ กิจกรรมที่ได้จัด
ดำเนินการในปีการศึกษา 2548 จำนวน 27 โครงการ ประกอบด้วยโครงการ กิจกรรมที่จัดภายใน
เฉลี่ย 20 โครงการ โครงการที่จัดภายนอกเฉลี่ย 5 โครงการ มีโครงการที่จัดร่วมกับหน่วยงาน
ภายนอกเฉลี่ย 4 โครงการ ชื่อโครงการ กิจกรรมที่จัดขึ้นในปีการศึกษา 2548 ที่ประสบความสำเร็จ
และได้รับความสนใจจากนิสิต นักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรของสถาบันมากที่สุด มีดังนี้

1) ถวายพระพรชัยมงคล 5 ธันวาคมหาราช	5
2) การจัดงานวันสงกรานต์	4
3) การจัดงานลอยกระทง	3
4) การส่งเสริมความรู้ทางวัฒนธรรม (เทศน์มหาชาติ)	3
5) กฐินพระราชทาน	3
6) งานดนตรีไทย	3
7) บายศรีสู่ขวัญรับน้องใหม่	2
8) บรรพชาสามเณรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	2
9) การจัดประชุมกลอนสครระดับนักเรียนมัธยมและประชาชน	1
10) สืบสานงานศิลป์	1
11) วัฒนธรรมกับชุมชน	1
12) เพชรสยาม เจ้าหน้าที่ศิครินทร์เกษม	1
13) บวงสรวงสมเด็จพระนางเจ้าสุภัททันตาภุมารีรัตน์ พระบรมราชเทวี	1
14) งานศิลปกรรมแห่งชาติ การประกวดศิลปกรรมรุ่นเยาว์	1
15) วันนริศรานูวัตวิงส์	1
16) งานผ้าไทย	1
17) โขนรามคำแหง	1
18) พิธีชิงชาแบบญี่ปุ่น	1
19) พิพิธภัณฑผ้าเผ่าไทเทิดไท้ 72 พรรษา มหาราชินี	1
20) ประเพณีแรกนาขวัญของชนเผ่าไท	1

ด้านงบประมาณ การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมจะได้รับการสนับสนุนโดยเฉลี่ยปีละ 1.5
ล้านบาท ซึ่งงบประมาณดังกล่าวนี้ ได้รับการสนับสนุนจาก สถาบัน โดยเฉลี่ยปีละ 1.4 ล้านบาท
ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก องค์กรภาครัฐ เฉลี่ยปีละ 9.4 หมื่นบาท และ
ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานภายนอก องค์กรเอกชน เฉลี่ยปีละ 7.3 แสนบาท

4.3 การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษานั้น เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมด ผู้วิจัยขอรายงานเป็น 3 ส่วน คือ

4.3.1 ผลการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ตามกรอบงานทั้ง 8 ด้าน และมีรายละเอียดของกิจกรรม ในงานเพิ่มเติม

ตารางที่ 4.14 ระดับการปฏิบัติ การดำเนินงาน ด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.การดำเนินงานด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม	1.75	1.35	น้อย
2.การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม	4.08	0.79	มาก
3.การรณรงค์เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรม	3.00	1.20	ปานกลาง
4.การพัฒนางานวัฒนธรรม	2.91	1.16	ปานกลาง
5.การถ่ายทอดงานวัฒนธรรม	3.33	1.30	ปานกลาง
6.การส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม	2.93	1.14	ปานกลาง
7.งานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	2.73	1.40	ปานกลาง
8. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม	2.58	1.08	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยทั้งหมด	2.88	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 พบว่า การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของสถาบัน ในแต่ละสถาบัน การดำเนินด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) การดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) และการดำเนินงานที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย คือการวิจัยที่เกี่ยวกับงานด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 1.75$)

ตารางที่ 4.15 ระดับการปฏิบัติการดำเนินงาน ด้านวัฒนธรรมของผู้บริหาร เฉพาะงานด้าน
ส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม

งานส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา	3.58	1.24	มาก
กิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์	3.75	1.65	มาก
กิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ	2.08	1.50	น้อย
กิจกรรมการแสดงผลงานศิลปปี คนตรีไทย	3.50	1.31	มาก
กิจกรรมประกวดมารยาทไทย	1.91	1.44	น้อย
กิจกรรมวันลอยกระทง	2.58	2.10	ปานกลาง
กิจกรรมวันสงกรานต์	3.16	1.64	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	2.93	1.14	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.15 พบว่า การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ จะเห็นว่า ทุกสถาบันมีการจัดกิจกรรมด้านส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม หลายกิจกรรม มีระดับการดำเนินงานด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) แม้ว่า จากแบบสอบถาม ได้ทราบว่า งานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมมีระดับการดำเนินงานมากที่สุด เป็นเพราะว่ากิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นลักษณะกิจกรรมที่สามารถจัดให้ได้อยู่ได้ทั้งสองงาน ในส่วนงานการส่งเสริมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม จะพบว่า กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) ใกล้เคียงกับกิจกรรมสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่อยู่ในระดับมาก และกิจกรรมที่มีการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ กิจกรรมประกวดมารยาทไทย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.91$)

ตารางที่ 4.16 ระดับการปฏิบัติการดำเนินงาน ด้านวัฒนธรรมของผู้บริหาร เฉพาะงาน
ส่งเสริมเอตทัคคะทางวัฒนธรรม

งานส่งเสริมเอตทัคคะทางวัฒนธรรม	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การเชิดชูเกียรติผู้มีความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรม	3.25	1.35	ปานกลาง
การสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรมได้แสดงออกและถ่ายทอดความรู้ความสามารถ	3.08	1.31	ปานกลาง
การจัดประกวดความรู้ความสามารถและผลงานด้านวัฒนธรรมของนักเรียน นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไป	2.66	1.77	ปานกลาง
การให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา	2.08	1.44	น้อย
ค่าเฉลี่ย	2.73	1.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.16 พบว่า งานส่งเสริมเอตทัคคะทางวัฒนธรรม ทุกสถาบันมีการจัดกิจกรรมหลายกิจกรรม ซึ่งงานดังกล่าวมีการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.73$) โดยมีกิจกรรมการเชิดชูเกียรติผู้มีความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรม มีการดำเนินงานมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) และการให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา มีการดำเนินงานน้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.08$)

4.3.2 การมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ กิจกรรมของอาจารย์และเจ้าหน้าที่

ตารางที่ 4.17 ระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ด้านวัฒนธรรมในสถาบัน ของอาจารย์และเจ้าหน้าที่โดยภาพรวมและรายด้าน

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.การดำเนินงานด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม	2.26	1.59	น้อย
2.การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม	3.58	1.30	มาก
3.การรณรงค์เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรม	3.26	1.26	ปานกลาง
4.การพัฒนางานวัฒนธรรม	3.19	1.33	ปานกลาง
5.การถ่ายทอดงานวัฒนธรรม	3.44	1.28	ปานกลาง
6.การส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม	3.44	1.28	ปานกลาง
7.งานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	3.04	1.18	ปานกลาง
8. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม	2.88	1.40	ปานกลาง
เฉลี่ยทั้งหมด	3.10	1.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.17 พบว่า อาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่มีระดับส่วนร่วมในการจัดโครงการกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม คือ การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมา งานส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและการถ่ายทอดงานวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.44$) ทั้งสองงาน และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.26$)

ตารางที่ 4.18 ระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ด้านวัฒนธรรมของอาจารย์ เจ้าหน้าที่
เฉพาะงานด้านส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม

การส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา	3.57	1.21	มาก
กิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์	3.91	1.19	มาก
กิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ	2.55	1.40	ปานกลาง
กิจกรรมการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรีไทย	3.23	1.56	ปานกลาง
กิจกรรมประกวดมารยาทไทย	2.50	1.51	ปานกลาง
กิจกรรมวันลอยกระทง	3.22	1.49	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.44	1.28	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.18 พบว่า การมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ด้านวัฒนธรรมของอาจารย์
เจ้าหน้าที่ในงานส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมนั้น อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.44)
โดยมี กิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์ มีส่วนร่วมมากที่สุด อยู่ในระดับมาก มี
ค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.91) และกิจกรรมประกวดมารยาทไทยมีส่วนร่วมน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มี
ค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 2.50)

ตารางที่ 4.19 ระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ด้านวัฒนธรรมของอาจารย์ เจ้าหน้าที่
เฉพาะงานส่งเสริมเอตทัคคะทางวัฒนธรรม

งานส่งเสริมเอตทัคคะทางวัฒนธรรม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การเชิญเกียรติผู้มีความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรม	3.29	1.23	ปานกลาง
การสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรมได้แสดงออกและถ่ายทอดความรู้ความสามารถ	3.32	1.33	ปานกลาง
การจัดประกวดความรู้ความสามารถและผลงานด้านวัฒนธรรมของนักเรียน นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไป	3.14	1.20	ปานกลาง
การให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา	2.44	1.65	น้อย
ค่าเฉลี่ย	3.04	1.18	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 พบว่า การมีส่วนร่วมของอาจารย์ เจ้าหน้าที่ในงานส่งเสริมเอตทัคคะทางวัฒนธรรม การสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรมได้แสดงออกและถ่ายทอดความรู้ความสามารถ มีส่วนร่วมมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.32$) และการให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา มีส่วนร่วมน้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.44$)

4.3.3 การมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ กิจกรรมของนิสิตนักศึกษา

ตารางที่ 4.20 ระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ด้านวัฒนธรรมในสถาบัน ของนิสิตนักศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.การดำเนินงานด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม	2.19	0.92	น้อย
2.การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม	3.38	1.10	ปานกลาง
3.การรณรงค์เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรม	3.30	1.17	ปานกลาง
4.การพัฒนางานวัฒนธรรม	3.26	1.14	ปานกลาง
5.การถ่ายทอดงานวัฒนธรรม	3.32	1.20	ปานกลาง
6.การส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม	3.15	1.16	ปานกลาง
7.งานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	3.12	1.06	ปานกลาง
8. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม	3.01	1.14	ปานกลาง
เฉลี่ยทั้งหมด	3.11	0.94	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.20 พบว่า นิสิต นักศึกษามีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของสถาบัน คือ การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม มีส่วนร่วมมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.38$) และการมีส่วนร่วมดำเนินงานด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม น้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.19$)

ตารางที่ 4.21 ระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ด้านวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา เฉพาะงานด้านส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม

การส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา	3.34	1.20	ปานกลาง
กิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์	3.84	1.19	มาก
กิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ	2.75	1.31	ปานกลาง
กิจกรรมการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรีไทย	3.02	1.32	ปานกลาง
กิจกรรมประกวดมารยาทไทย	2.65	1.39	ปานกลาง
กิจกรรมวันลอยกระทง	3.31	1.37	ปานกลาง
กิจกรรมวันสงกรานต์	3.20	1.35	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.15	1.16	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.21 พบว่า การมีส่วนร่วมการดำเนินงานด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.15$) กิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์ มีส่วนร่วมมากที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.84$) รองลงมา กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา มีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.34$) และกิจกรรมประกวดมารยาทไทย มีส่วนร่วมน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.65$)

ตารางที่ 4.22 ระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ด้านวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา เฉพาะงาน
ส่งเสริมเอตทัคคะทางวัฒนธรรม

งานส่งเสริมเอตทัคคะทางวัฒนธรรม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การเชิดชูเกียรติผู้มีความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรม	3.36	1.18	ปานกลาง
การสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรมได้แสดงออกและถ่ายทอดความรู้ความสามารถ	3.18	1.18	ปานกลาง
การจัดประกวดความรู้ความสามารถและผลงานด้านวัฒนธรรมของนักเรียน นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไป	3.12	1.27	ปานกลาง
การให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา	2.84	1.39	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.12	1.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.22 พบว่า การมีส่วนร่วมการดำเนินงานด้านงานส่งเสริมเอตทัคคะทางวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.12$) การเชิดชูเกียรติผู้มีความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรม มีส่วนร่วมมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.36$) รองลงมา การสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรม ได้แสดงออกและถ่ายทอดความรู้ความสามารถ มีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.18$) และการให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา มีส่วนร่วมน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.84$)

4.3.4 ความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษา ที่สถาบันจัดโครงการ กิจกรรมด้านวัฒนธรรม
 ตารางที่ 4.23 ระดับความพึงพอใจ การจัดโครงการ กิจกรรมด้านวัฒนธรรมในสถาบัน
 ของนิสิตนักศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

การจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1.การดำเนินงานด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม	2.23	1.06	น้อย
2.การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม	3.23	1.16	ปานกลาง
3.การรณรงค์เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรม	3.23	1.22	ปานกลาง
4.การพัฒนางานวัฒนธรรม	3.19	1.23	ปานกลาง
5.การถ่ายทอดงานวัฒนธรรม	3.31	1.28	ปานกลาง
6.การส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม	3.38	1.18	ปานกลาง
7.งานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	3.04	1.38	ปานกลาง
8. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม	3.07	1.32	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยทั้งหมด	3.17	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.23 พบว่า นิสิตนักศึกษามีระดับความพึงพอใจการจัดโครงการ กิจกรรมของสถาบัน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.17$) จะมีระดับความพึงพอใจในงานด้านส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.38$) และความพึงพอใจการดำเนินงานด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.23$)

ตารางที่ 4.24 ระดับความพึงพอใจการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา
เฉพาะงานด้านส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม

การส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา	3.48	1.20	ปานกลาง
กิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์	3.57	1.19	มาก
กิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ	2.97	1.29	ปานกลาง
กิจกรรมการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรีไทย	3.23	1.17	ปานกลาง
กิจกรรมประกวดมารยาทไทย	3.08	1.20	ปานกลาง
กิจกรรมวันลอยกระทง	3.41	1.22	ปานกลาง
กิจกรรมวันสงกรานต์	3.23	1.26	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.38	1.18	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ความพึงพอใจการดำเนินงานด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.38$) กิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความพึงพอใจมากที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมา กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.48$) และ กิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ มีพึงพอใจน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.97$)

ตารางที่ 4.25 ระดับความพึงพอใจการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา
เฉพาะงานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

งานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การเชิดชูเกียรติผู้มีความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรม	3.15	1.31	ปานกลาง
การสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรมได้แสดงออกและถ่ายทอดความรู้ความสามารถ	3.08	1.37	ปานกลาง
การจัดประกวดความรู้ความสามารถและผลงานด้านวัฒนธรรมของนักเรียน นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไป	3.02	1.41	ปานกลาง
การให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา	2.92	1.61	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.04	1.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ความพึงพอใจการดำเนินงานด้านงานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.04) การเชิดชูเกียรติผู้มีความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรม มีความพึงพอใจมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.15) รองลงมา การสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรม ได้แสดงออกและถ่ายทอดความรู้ความสามารถ มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.02) และการให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา มีความพึงพอใจน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 2.92)

4.4 ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา

4.4.1 การสอบถามปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมจากผู้บริหารงาน
 ตารางที่ 4.26 ระดับปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในปีการศึกษา 2548
 จากแบบสอบถามของผู้บริหาร

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม	ระดับปัญหา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
การวางแผนการทำงานด้านวัฒนธรรม	2.75	0.86	ปานกลาง
การสนับสนุนจากผู้บริหารสถาบัน	2.66	1.23	ปานกลาง
การประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการ	2.66	1.15	ปานกลาง
ความรู้ความชำนาญอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม	2.66	1.07	ปานกลาง
การอุทิศเวลาของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ให้กับงานที่ปฏิบัติ	2.41	1.08	น้อย
จำนวนอาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมไม่เพียงพอ	3.41	1.08	ปานกลาง
การประชาสัมพันธ์งานวัฒนธรรม	2.66	0.65	ปานกลาง
การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นภายในสถานศึกษา	2.83	0.83	ปานกลาง
ความสนใจของนิสิตนักศึกษา	3.58	0.66	มาก
ความสนใจของอาจารย์ บุคลากรในสถานศึกษา	3.25	0.62	ปานกลาง
การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นภายนอกสถานศึกษา	3.16	0.83	ปานกลาง
การจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับแผนงานโครงการ	2.83	1.19	ปานกลาง
ความล่าช้าของการอนุมัติงบประมาณ	2.75	1.28	ปานกลาง
การใช้งบประมาณอย่างไม่มีประสิทธิภาพ	2.83	1.19	ปานกลาง
เฉลี่ยทั้งหมด	2.89	0.67	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ระดับปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในปีการศึกษา 2548 ของผู้บริหารงาน คือ ความสนใจของนิสิตนักศึกษาเป็นปัญหาและอุปสรรค มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) ส่วนการอุทิศเวลาของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ให้กับงานที่ปฏิบัติเป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.41$)

4.4.2 จากแบบสอบถามปลายเปิด ผู้บริหารงานวัฒนธรรมได้ระบุปัญหาสำคัญ 3 ลำดับแรกที่ต้องรีบดำเนินการแก้ไขโดยเร็วที่สุด รวบรวมสรุปตามลำดับความสำคัญได้ ดังนี้

- 1) การให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม (20)
- 2) กำลังคนที่จะร่วมปฏิบัติงานด้านบริหารวัฒนธรรม (17)
- 3) ความสนใจของอาจารย์ เจ้าหน้าที่ (12)
- 4) สถานที่ตั้งสำนักงาน ควรจะมีที่ทำการโดยเฉพาะ (7)
- 5) การวิจัยทางด้านวัฒนธรรม (5)
- 6) การกำหนดนโยบายและการปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมไม่สอดคล้องกัน (3)
- 7) รวบรวมองค์กรที่ปฏิบัติงานใกล้เคียงกับงานวัฒนธรรมไว้ด้วยกัน (3)
- 8) ให้นำหน่วยงานต่างๆ ในสถาบันเข้าใจงานวัฒนธรรม (3)
- 9) การบริหารจัดการกิจกรรมด้านวัฒนธรรม (3)

ตารางที่ 4.27 ระดับปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในปีการศึกษา 2548
ของอาจารย์และเจ้าหน้าที่

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม	ระดับของปัญหา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
การวางแผนการทำงานด้านวัฒนธรรม	2.85	1.06	ปานกลาง
การสนับสนุนจากผู้บริหารสถาบัน	2.78	1.21	ปานกลาง
การประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการ	2.73	0.94	ปานกลาง
ความรู้ความชำนาญของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม	2.76	1.09	ปานกลาง
การอุทิศเวลาของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ให้กับงานที่ปฏิบัติ	2.83	1.14	ปานกลาง
จำนวนอาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมไม่เพียงพอ	3.21	1.08	ปานกลาง
การประชาสัมพันธ์งานวัฒนธรรม	2.89	1.07	ปานกลาง
การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นภายในสถานศึกษา	2.92	1.00	ปานกลาง
ความสนใจของนิสิตนักศึกษา	2.98	0.96	ปานกลาง
ความสนใจของอาจารย์ บุคลากรในสถานศึกษา	2.98	0.88	ปานกลาง
การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นภายนอกสถานศึกษา	2.91	0.93	ปานกลาง
การจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับแผนงานโครงการ	2.98	1.15	ปานกลาง
ความล่าช้าของการอนุมัติงบประมาณ	2.95	1.12	ปานกลาง
การใช้งบประมาณอย่างไม่มีประสิทธิภาพ	2.85	1.08	ปานกลาง
เฉลี่ยทั้งหมด	2.90	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.27 อาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานวัฒนธรรม มีความเห็นว่าปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง คือ จำนวนอาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.21$)

อาจารย์และ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานวัฒนธรรม ได้ระบุปัญหาสำคัญ 3 ลำดับแรกที่ต้องรีบดำเนินการแก้ไขโดยเร็วที่สุด จากแบบสอบถามปลายเปิด รวบรวมสรุปตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้

- 1) จัดกิจกรรมให้เป็นที่สนใจของนักศึกษา (36)
- 2) จัดหาบุคลากรให้เพียงพอ (34)
- 3) จัดหางบประมาณให้เหมาะสมกับกิจกรรม (31)
- 4) จัดประชาสัมพันธ์การจัดโครงการ กิจกรรมผ่าน Internet (26)
- 5) ความสนใจของอาจารย์ เจ้าหน้าที่ (22)
- 6) ให้มีผู้นำในการทำวิจัยทางวัฒนธรรม (13)
- 7) ให้มีหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมโดยเฉพาะ (13)
- 8) หาบุคลากรที่เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม (6)

4.5 ข้อเสนอแนะทางในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษา

4.5.1 ข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร

ผู้บริหารงานวัฒนธรรม ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารสถาบัน
การจัดกิจกรรมในสถาบัน ผู้บริหารควรจะทำทุกเรื่อง (1)
- 2) ด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรที่รับผิดชอบด้านวัฒนธรรม
 1. บุคลากรที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ควรเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจงานวัฒนธรรม (3)
 2. ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยโดยเฉพาะ (2)
- 3) ด้านความร่วมมือของนิสิต นักศึกษาและบุคลากรของสถาบัน
ควรให้นักศึกษาและบุคลากรของสถาบันได้ร่วมงานมาก ๆ โดยมุ่งให้ความสำคัญแก่นักศึกษาเป็นอันดับแรกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ (4)
- 4) ด้านความร่วมมือของหน่วยงานภายนอกและชุมชนที่เกี่ยวข้อง
กิจกรรมต่าง ๆ ควรให้ชุมชนและหน่วยงานภายนอกรับทราบและเชิญชวนเข้าร่วมให้มากขึ้น (3)

5) ด้านอื่น ๆ

1. ควรจะมีการวิจัยเกี่ยวกับงานวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์ และเป็นองค์ความรู้ (1)
2. กิจกรรมทางวัฒนธรรมควรสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน (1)
3. ควรรักษาฐานของวัฒนธรรมที่เป็นของเดิมจริง ๆ ให้อยู่เป็นเอกลักษณ์ของไทย (1)

4.5.2 ข้อเสนอแนะจากอาจารย์และเจ้าหน้าที่

อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานวัฒนธรรม ยังได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารสถาบัน

1. งบประมาณควรอนุมัติให้ทันเวลาในการดำเนินงาน (3)
2. ผู้บริหารงานวัฒนธรรม ควรเป็นผู้มีความรอบรู้ เชี่ยวชาญงานด้านวัฒนธรรมหลาย ๆ ด้าน (3)
3. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานทางวัฒนธรรม ได้รู้ ได้เห็น และนำมาพัฒนาปรับใช้ (3)
4. สนับสนุนด้านงบประมาณให้เหมาะสมกับกิจกรรม (3)
5. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับงานวัฒนธรรมมากกว่านี้ (2)
6. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย แผนงาน และสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมให้ชัดเจน (1)

2) ด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรที่รับผิดชอบด้านวัฒนธรรม

1. ผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมควรมีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมเป็นอย่างดี (7)
2. ควรมีบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมอย่างพอเพียง (5)
3. ควรมีการอบรมบุคลากรร่วมกัน ในการพัฒนางานวัฒนธรรม (2)
4. ผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมควรจบการศึกษาหลักสูตรวัฒนธรรม (1)
5. ควรให้นักศึกษา บุคลากรได้เข้าเยี่ยมชมหน่วยงานวัฒนธรรม (1)

3) ด้านความร่วมมือของนิสิต นักศึกษาและบุคลากรของสถาบัน

1. ควรให้ออกาสนิสิต นักศึกษา มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม
ด้านวัฒนธรรมให้มากขึ้น (12)
 2. ควรสนับสนุนนิสิต นักศึกษาได้มีส่วนร่วมจัดกิจกรรมทาง
ด้านวัฒนธรรม (5)
 3. หน่วยงานภายในสถาบันควรให้ความร่วมมือและเข้าร่วม
กิจกรรมให้มากกว่านี้ (3)
 4. ควรให้มีผู้แทนจากนักศึกษาคณะต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นกรรมการ
และร่วมประชุม ในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม (1)
 5. ผู้สอนวิชาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมโดยตรง ควรนำนักศึกษาเข้าร่วม
กิจกรรม (1)
- ### 4) ด้านความร่วมมือของหน่วยงานภายนอกและชุมชนที่เกี่ยวข้อง
1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ เชิญชวนชุมชนและ หน่วยงานภายนอก
ให้มากขึ้น (6)
 2. สถาบันควรให้ความสำคัญกับหน่วยงานภายนอกมากกว่านี้
เพราะที่ผ่านมาหน่วยงานภายนอกไม่ชอบสถาบัน (1)
- ### 5) ด้านอื่นๆ
1. ควรมีนักวิจัยทางด้านวัฒนธรรม (2)
 2. ควรมีการเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนรูปแบบงานวัฒนธรรมให้
เหมาะกับบริบทและสังคมปัจจุบัน โดยให้คงแก่นเนื้อหาที่สำคัญไว้ (1)
 3. ควรมีการศึกษาว่า “จะอย่างไรที่จะปรับเปลี่ยนให้งานวัฒนธรรม
สามารถดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี มีความหมาย ไม่ใช่เพียงจำลองสิ่งที่ตายไปแล้ว (1)
 4. ควรจัดกิจกรรมในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับบุคคล หน่วยงาน
ที่มีผลงานด้านวัฒนธรรม (1)

4.5.3 ข้อเสนอจากนิสิตนักศึกษา

นิสิต นักศึกษา ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของสถาบัน ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมงานด้านวัฒนธรรมของชมรม/กิจการ นักศึกษาของมหาวิทยาลัย

1. ควรประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของสถาบันให้นักศึกษาทราบ
อย่างชัดเจนและทั่วถึง (9)

2. การจัดกิจกรรมควรเป็น โครงการใหญ่ มีกิจกรรมที่หลากหลาย และ
จัดอย่างต่อเนื่อง หรือเป็นสัปดาห์กิจกรรมทางวัฒนธรรม เพื่อนักศึกษาจะได้เลือก
เข้าร่วมตามความสนใจ (3)

3. ควรให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถในการจัดกิจกรรมทาง
วัฒนธรรมบ้าง (1)

4. การจัดกิจกรรมบางกิจกรรมไม่ให้ความสำคัญกับนักศึกษาเลย (1)

2) ด้านความร่วมมือของอาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัย

1. ควรให้นักศึกษาได้เข้าร่วมทุกกิจกรรม (4)

2. ทุกคนในสถาบันควรให้ความร่วมมือกันให้มากในการจัดกิจกรรม
โดยเฉพาะระหว่างนักศึกษากับอาจารย์และบุคลากร เพื่อได้ร่วมกันวางแผนการจัด
กิจกรรม (2)

3. อาจารย์ไม่ค่อยร่วมมือกัน ร่วมมือแต่เฉพาะผู้จัด และผู้จัดมัก
เห็นแต่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่า (2)

3) ด้านความร่วมมือของหน่วยงานภายนอกหรือชุมชนที่เกี่ยวข้อง

1. การจัดกิจกรรมบางครั้ง บุคคลภายนอกยังให้ความสำคัญ
มากกว่าบุคคลภายใน (2)

2. กิจกรรมจากภายนอกที่นำมาเสนอในสถาบันไม่
สร้างสรรค์ (U – Channel) (1)

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 แห่ง โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมและเพื่อเสนอแนวทางในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีข้อสรุปผลของการศึกษา การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษา แยกกล่าวสรุปเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพขององค์กร
สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพขององค์กรที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรมแบ่งได้ดังนี้

1) ผู้บริหารงานวัฒนธรรม จากสถาบันอุดมศึกษา 12 แห่ง ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 12 คน เป็นหญิง 6 คน ชาย 6 คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานด้านวัฒนธรรมระหว่าง 10-30 ปี มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับรองอธิการบดี 2 คน ตำแหน่งผู้อำนวยการ 7 คน ตำแหน่งทางวิชาการ คือ รองศาสตราจารย์ 3 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 2 คน ผู้บริหาร ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษา จบระดับปริญญาโท 10 คน

2) อาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 84 คน เป็นผู้หญิง 50 คน เป็นผู้ชาย 34 คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน 36 คน เป็นผู้สอน 29 คน และดำรงตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ 2 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 6 คน นอกนั้นเป็นอาจารย์ วุฒิทางการศึกษา ระดับปริญญาเอก 1 คน ระดับปริญญาโท 43 คน ระดับปริญญาตรี 36 คน การมีส่วนร่วมในงานด้านวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2548 มีส่วนร่วมการจัดโครงการ กิจกรรมทางวัฒนธรรม 80 คน ซึ่งในจำนวนผู้มีส่วนร่วม นั้น แบ่งได้ตามภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ คือ เป็นคณะกรรมการ ผู้รับผิดชอบงาน บุคลากรของหน่วยงานที่สนับสนุนกิจกรรม อาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัย

3) นิสิต นักศึกษาที่ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 82 คน เป็นนิสิตนักศึกษาหญิง 46 คน เป็นนิสิตนักศึกษาชาย 36 คน นิสิตนักศึกษาดังกล่าว ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 มากที่สุดจำนวน 29 คน รองลงมาชั้นปีที่ 4 จำนวน 27 คน นอกนั้นเป็นชั้นปีอื่น ศึกษาอยู่ในคณะต่าง ๆ คือ คณะนิเทศศาสตร์มีจำนวนมากที่สุด 22 คน รองลงมาคณะบริหารธุรกิจ 16 คน คณะการบัญชี 7 คน และคณะอื่น ๆ มีตำแหน่งในสโมสรนิสิตนักศึกษา หรือชมรม ดังนี้ ประธานชมรมมากที่สุด 15 คน รองลงมากรรมการชมรม 9 คน นายกสโมสร นิสิตนักศึกษา 2 คน อุปนายก 1 คน สำหรับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ปรากฏว่านิสิตนักศึกษา มีส่วนร่วม 82 คน ในฐานะสมาชิกชมรมสูงสุด 35 คน กรรมการชมรม 17 คน และอื่น ๆ อีก 20 คน

ลักษณะขององค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม ทั้ง 12 แห่ง เป็นองค์กรที่มหาวิทยาลัย จัดตั้งขึ้น 4 แห่ง เป็นศูนย์วัฒนธรรมตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ 5 แห่ง นอกนั้นเป็น หน่วยงานที่ขึ้นอยู่กับฝ่ายอื่น มีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง รวบรวมตามความสำคัญที่แต่ละสถาบัน มีวัตถุประสงค์ตรงกัน คือเพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริมเผยแพร่งานวัฒนธรรม รองลงมาคือ เพื่อสร้างความ สำนึกความเป็นไทยให้แก่นักศึกษา และ เพื่อเสริมสร้างความเป็นไทย กับเพื่อให้เป็นศูนย์การศึกษา และรวบรวมข้อมูลด้านวัฒนธรรม ลักษณะของที่ทำกรขององค์กร จะเป็นอาคารเรือนไทย และ อาคารอื่นเฉพาะ ชื่อขององค์กร ส่วนใหญ่จะใช้ชื่อศูนย์ศิลปวัฒนธรรม เนื้อหาขององค์กรที่ นำเสนอ คือการจัดเป็นนิทรรศการวิถีชีวิตภาคกลาง มีการจัดเป็นนิทรรศการพื้นบ้าน ท้องถิ่น หรือ นิทรรศการเฉพาะด้าน เช่น การแต่งกายไทย เครื่องดนตรีไทย งานประดิษฐ์ดอกไม้ ใบบทอง ในแต่ละองค์กรจะมีบุคลากรปฏิบัติงานโดยเฉลี่ย 6 - 7 คน ซึ่ง โครงสร้างการบริหารองค์กรจะ ประกอบด้วย แผนกเลขานุการ แผนกส่งเสริมและเผยแพร่ แผนกหอวัฒนธรรม แผนกจริยธรรม และพิธีการ แผนกศึกษาค้นคว้าวิจัย มีโครงการ/กิจกรรมที่ได้จัดดำเนินการในปีการศึกษา 2548 โดยเฉลี่ยจำนวนโครงการทั้งสิ้น 27 โครงการ ประกอบด้วยโครงการกิจกรรมที่จัดภายในเฉลี่ย 20 โครงการ โครงการที่จัดภายนอกเฉลี่ย 5 โครงการ มีโครงการกิจกรรมที่จัดร่วมกับหน่วยงาน ภายนอกเฉลี่ย 2 โครงการ

กิจกรรมที่จัดขึ้นในปีการศึกษา 2548 ประสบความสำเร็จ และได้รับความสนใจจาก นิสิตนักศึกษา คณาจารย์และบุคลากรของสถาบันมากที่สุด โดยมีความถี่สูงสุดคือ โครงการถวาย พระพรชัยมงคล 5 ธันวาคมมหามงคล การจัดงานวันสงกรานต์ การจัดงานลอยกระทง

การดำเนินงานทางวัฒนธรรมได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบัน โดยเฉลี่ยปีละ 1.4 ล้านบาท จากรัฐ เฉลี่ยปีละ 9.4 หมื่นบาท และจากองค์กรเอกชน เฉลี่ยปีละ 7.3 แสนบาท

จากการศึกษา จะเห็นได้ว่าโดยภาพรวม สถาบันอุดมศึกษาดำเนินงานด้านวัฒนธรรม เป็นไปในรูปแบบที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ เป็นหน่วยงานอยู่ภายในสถาบันที่สถาบันจัดตั้งขึ้นหรือได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งมีทั้งที่เป็นอาคารถาวรและเป็นห้องปฏิบัติงาน วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่เหมือนกันใกล้เคียงกัน มีหัวหน้าหน่วยงานคือผู้บริหารงานวัฒนธรรมที่มีชื่อเรียกที่คล้าย ๆ กัน มีอาจารย์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมโดยตรงเหมือนกัน โดยมีโครงสร้างงานที่แบ่งออกเป็นแผนกต่าง ๆ เกือบทุกสถาบัน ทั้งนี้ มีการวางแผนการดำเนินงานแต่ละปี มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับงานวัฒนธรรม นอกจากนี้แต่ละสถาบันยังมีการจัดนิทรรศการถาวรไว้ในอาคารที่มีชื่อตามรูปแบบที่จัด

ตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของอาจารย์ เจ้าหน้าที่และนิสิตนักศึกษา และความพึงพอใจของนักศึกษา

การดำเนินงานตามโครงการ กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ในปีการศึกษา 2548 ในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า มีการดำเนินงานครอบคลุมงานทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ซึ่งมี กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์ กิจกรรมการแสดงนาฏศิลป์คนตรีไทย การจัดกิจกรรมวันลอยกระทง การจัดกิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ การจัดประกวดมารยาทไทย อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรณรงค์เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรม ด้านการพัฒนางานวัฒนธรรม การถ่ายทอดงานวัฒนธรรม ด้านการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านงานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งมีการเชิญเกียรติผู้มีความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรม การสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรม ได้แสดงออกและถ่ายทอดความรู้ความสามารถ การจัดประกวดความรู้ความสามารถและผลงานด้านวัฒนธรรมของนักเรียน นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไป การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนงานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และงานด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม อยู่ในระดับน้อย โดยเฉลี่ยในภาพรวมการดำเนินงานทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ในส่วนของอาจารย์เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมในการจัด โครงการกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม พบว่า อาจารย์เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมทั้ง 8 งาน และมีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ คือ งานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ซึ่งมี กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับมาก กิจกรรมการแสดงนาฏศิลป์คนตรีไทย การจัดกิจกรรมวันลอยกระทง การจัดกิจกรรมวันสงกรานต์

กิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ การจัดประกวดมารยาทไทย อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรณรงค์เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรม ด้านการพัฒนางานวัฒนธรรม การถ่ายทอดงานวัฒนธรรม ด้านการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านงานส่งเสริมเอตทัคคะทางวัฒนธรรม ซึ่งมีการเชิดชูเกียรติผู้มีความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรม การสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรมได้แสดงออกและถ่ายทอดความรู้ความสามารถ การจัดประกวดความรู้ความสามารถและผลงานด้านวัฒนธรรมของนักเรียน นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไป และการสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนงานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และการดำเนินงานด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม อยู่ในระดับน้อย โดยเฉลี่ยในภาพรวมการมีส่วนร่วมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ในเรื่องของการมีส่วนร่วมการจัดโครงการ กิจกรรมในสถาบัน ของนิสิตนักศึกษา นิสิต นักศึกษามีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมครบทั้ง 8 งาน ได้แก่ งานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม ด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ซึ่งมี กิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์ กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา อยู่ในระดับมาก กิจกรรมการแสดงนาฏศิลป์คนตรีไทย การจัดกิจกรรมวันลอยกระทง การจัดกิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ การจัดประกวดมารยาทไทย อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรณรงค์เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรม ด้านการพัฒนางานวัฒนธรรม ด้านการถ่ายทอดงานวัฒนธรรม ด้านการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ด้านงานส่งเสริมเอตทัคคะทางวัฒนธรรม ซึ่งมีการเชิดชูเกียรติผู้มีความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรม การสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรมได้แสดงออกและถ่ายทอดความรู้ความสามารถ การจัดประกวดความรู้ความสามารถและผลงานด้านวัฒนธรรมของนักเรียน นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไป และการสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนงานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา และด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉลี่ยในภาพรวมการดำเนินงานทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

นิสิตนักศึกษาที่มีความพึงพอใจการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมทั้ง 8 ด้าน มี 7 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวิจัย อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ ด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาที่มีความพึงพอใจในกิจกรรมที่สถาบันจัด คือ วันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์อยู่ในระดับมาก นอกจากนั้น กิจกรรมอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ในภาพรวมนิสิตนักศึกษาที่มีความพึงพอใจในการดำเนินงานทุกด้านของสถาบันอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปได้ว่า การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษานั้น สถาบันได้ดำเนินงานครบทั้ง 8 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านมีกิจกรรมที่จัดมากน้อยไม่เท่ากัน โดยมุ่งที่จะให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของอาจารย์ เจ้าหน้าที่และนิสิตนักศึกษาและความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาในการจัดกิจกรรมของสถาบัน ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากอาจารย์ เจ้าหน้าที่และนิสิตนักศึกษา ยังเข้าร่วมการจัดกิจกรรมน้อย ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น การประชาสัมพันธ์ ความน่าสนใจของกิจกรรม เป็นต้น

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคในการจัดโครงการ กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ในสถาบัน

ผู้บริหารงานวัฒนธรรมมีความเห็นว่า ความสนใจของนิสิตนักศึกษาเป็นปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก ส่วนการอุทิศเวลาของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ให้กับงานที่ปฏิบัติเป็นปัญหาและอุปสรรค อยู่ในระดับน้อย นอกจากนั้นปัญหาและอุปสรรคด้านการวางแผนการทำงานด้านวัฒนธรรมล่วงหน้า การสนับสนุนจากผู้บริหารสถาบัน การประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการ ความรู้ความชำนาญของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม จำนวนอาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมไม่เพียงพอ การประชาสัมพันธ์งานวัฒนธรรม การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นภายในสถานศึกษา ความสนใจของอาจารย์ บุคลากรในสถานศึกษา การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นภายนอกสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับแผนงานโครงการ ความล่าช้าของการอนุมัติงบประมาณ การใช้งบประมาณอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และการอุทิศเวลาของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม ปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยเฉลี่ยในภาพรวมปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ผู้บริหารงานวัฒนธรรมได้ระบุปัญหาสำคัญ 3 ลำดับแรกที่ควรรับดำเนินการแก้ไข โดยเร็วที่สุด คือ การให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม (20) กำลังคนที่จะร่วมงานด้านบริหารวัฒนธรรม (17) ความสนใจของอาจารย์และ เจ้าหน้าที่ (12)

อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานวัฒนธรรม ระบุถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ด้านวัฒนธรรมในปีการศึกษา 2548 ทุกราชการของปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง อีกทั้ง อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานวัฒนธรรม ได้ระบุปัญหาสำคัญ 3 ลำดับแรกที่ควรรับดำเนินการ แก้ไขโดยเร็วที่สุด คือ จัดกิจกรรมให้เป็นที่สนใจของนักศึกษา (36) จัดหาบุคลากรให้เพียงพอ (34) จัดหางบประมาณให้เหมาะสมกับกิจกรรม (31)

ตอนที่ 4 แนวทางในการดำเนินงานวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษา

การประมวลผลทั้งหมดจากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และจากแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 ซึ่งได้มาจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ เจ้าหน้าที่และนิสิตนักศึกษา คือ

ข้อเสนอแนะของอาจารย์ เจ้าหน้าที่

1. ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารสถาบัน

- 1.1 ผู้บริหารงานวัฒนธรรม ควรเป็นผู้มีความรอบรู้ เชี่ยวชาญงานด้านวัฒนธรรม หลาย ๆ ด้าน
- 1.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพิ่มพูนความรู้ให้แก่ ผู้ปฏิบัติงานทางวัฒนธรรม ได้รู้ ได้เห็น และนำมาพัฒนาปรับใช้
- 1.3 สนับสนุนด้านงบประมาณให้เหมาะสมกับกิจกรรม และงบประมาณควร อนุมัติให้ทันเวลาในการดำเนินงาน

2. ด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรที่รับผิดชอบด้านวัฒนธรรม

- 2.1 บุคลากรที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ควรเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจงาน วัฒนธรรม ควรได้รับการฝึกอบรมร่วมกันในการพัฒนางานวัฒนธรรมหรือ ได้รับการศึกษาที่มีหลักสูตรด้านวัฒนธรรม
- 2.2 ควรมีบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมอย่างพอเพียง

3. ด้านความร่วมมือของนิสิต นักศึกษาและบุคลากรของสถาบัน

- 3.1 ควรให้นักศึกษาและบุคลากรของสถาบันได้ร่วมงานกันมากขึ้น โดยมุ่งให้ ความสำคัญแก่นักศึกษาเป็นอันดับแรกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
- 3.2 ควรสนับสนุนนักศึกษาได้มีส่วนร่วมจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและควร ให้มีผู้แทนจากนักศึกษาคณะต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นกรรมการและร่วมประชุมใน การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม

4. ด้านความร่วมมือของหน่วยงานภายนอกและชุมชนที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ เชิญชวนชุมชนและ หน่วยงานภายนอกให้มากขึ้น
 - 4.2 สถาบันควรให้ความสำคัญกับหน่วยงานภายนอกมากกว่านี้
5. ด้านอื่นๆ
 - 5.1 ควรมีนักวิจัยทางด้านวัฒนธรรม
 - 5.2 ควรมีการเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนรูปแบบงานวัฒนธรรมให้เหมาะกับบริบท และสังคมปัจจุบัน โดยให้คงแก่นเนื้อหาที่สำคัญไว้
 - 5.3 ควรศึกษาวิธีการที่จะจะปรับเปลี่ยนงานวัฒนธรรมให้สามารถดำรงอยู่ในสังคม อย่างมีศักดิ์ศรี มีความหมาย ไม่ใช่เพียงจำลองสิ่งที่หมดอายุขัยไปแล้ว
 - 5.4 ควรจัดกิจกรรมในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับบุคคล หน่วยงาน ที่มีผลงาน ด้านวัฒนธรรม และควรรักษาฐานของวัฒนธรรมที่เป็นของเดิมจริง ๆ ให้อยู่ เป็นเอกลักษณ์ของไทย

ข้อเสนอแนะของนิสิต นักศึกษาจากแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของสถาบันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมงานด้านวัฒนธรรมของชมรม
 - 1.1 ควรประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของสถาบันให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน และทั่วถึง
 - 1.2 การจัดกิจกรรมควรเป็นโครงการใหญ่ มีกิจกรรมที่หลากหลาย และจัดอย่างต่อเนื่อง หรือเป็นสัปดาห์กิจกรรมทางวัฒนธรรม เพื่อนักศึกษาจะได้เลือกเข้าร่วมตามความสนใจ
2. ด้านความร่วมมือของอาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัย
 - 2.1 ควรให้นิสิต นักศึกษาได้เข้าร่วมทุกกิจกรรม
 - 2.2 ทุกคนควรร่วมมือกันให้มากในการจัดกิจกรรม โดยเฉพาะระหว่างนิสิต นักศึกษากับอาจารย์และบุคลากร เพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ
 - 2.3 อาจารย์ไม่ค่อยร่วมมือกัน ร่วมมือแต่เฉพาะผู้จัด และผู้จัดมักเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่า
3. ด้านความร่วมมือของหน่วยงานภายนอกหรือชุมชนที่เกี่ยวข้อง

การจัดกิจกรรมบางครั้ง บุคคลภายนอกยังให้ความสำคัญมากกว่าบุคคลภายใน

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง “การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร” พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) สถานภาพขององค์กรที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรม

ผู้บริหารงานวัฒนธรรม มีประสบการณ์การทำงานด้านวัฒนธรรม ตำแหน่งหน้าที่ ตำแหน่งทางวิชาการ และระดับการศึกษา เหมาะสมกับการเป็นผู้รับผิดชอบงานวัฒนธรรม ซึ่งถึงพร้อมด้วยคุณวุฒิ และการที่ผู้ศึกษาได้ส่งแบบสอบถามเจาะจงที่ ผู้บริหารงานวัฒนธรรมโดยตรง นั้น เพราะเห็นว่ารายละเอียดต่าง ๆ ที่ต้องการทราบ ผู้บริหารงานวัฒนธรรมจะเป็นผู้ที่ทราบข้อมูลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขององค์กร การวางแผนงาน การจัดโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ในรอบปี ว่ามีอะไรบ้าง ครอบคลุมงานด้านได้จากงานทั้ง 8 งาน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่สถาบันกำหนดไว้ มากน้อยเพียงใด อันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์แก่สถาบัน สำหรับอาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่จะเป็นระดับเจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านวัฒนธรรมมานานและอาจารย์ผู้สอน และมีตำแหน่งทางวิชาการ ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เพราะเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดโครงการกิจกรรม ให้การเสนอแนะวิธีดำเนินงานด้านวัฒนธรรมให้แก่สถาบันได้ ทั้งนี้ได้จากปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน ในเรื่องการอุทิศเวลาของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ ที่มีปัญหาน้อย ซึ่งแสดงว่า อาจารย์และเจ้าหน้าที่อุทิศเวลาในการปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมอย่างเต็มที่ให้แก่สถาบัน

นิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมมาพอสมควร สามารถแยกแยะได้ชัดเจนเกี่ยวกับความสำคัญ ความเหมาะสม หรือความพึงพอใจในการจัดโครงการ กิจกรรมของสถาบันได้ ในส่วนของคณะวิชาที่ศึกษาอยู่มีหลายคณะ เช่น นิเทศศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ ครุศาสตร์ นิสิตนักศึกษาจากคณะเหล่านี้ เข้าใจลักษณะการจัดกิจกรรมได้ดี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีตำแหน่งเป็นกรรมการสโมสรนักศึกษา ชมรม ซึ่งเคยปฏิบัติงานด้านกิจกรรมมาก่อน และนิสิตนักศึกษาเหล่านี้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดโครงการ กิจกรรม ที่สถาบันจัดให้

2) การดำเนินงานจัดโครงการ กิจกรรมด้านวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ กิจกรรมของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ ตลอดจนความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษา ในปีการศึกษา 2548

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของทุกสถาบันโดยรวม อาจารย์และเจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมงานวัฒนธรรมทั้ง 8 งาน โดยเฉพาะงานอนุรักษ์วัฒนธรรม งานส่งเสริมกิจกรรมวัฒนธรรม อาจเป็นเพราะว่า งานอนุรักษ์วัฒนธรรม และงานส่งเสริมกิจกรรมวัฒนธรรม เป็นงานที่สถาบันต้องดำเนินงานเป็นงานหลัก ซึ่งมักจัดในรูปแบบของการจัดนิทรรศการพื้นบ้าน หรือนิทรรศการเฉพาะด้านจัดทำทะเบียนที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม หรือจัดเป็นกิจกรรมเชิงสาธิต เพื่อเป็นตัวอย่างแก่บุคคลและหน่วยงาน รวมทั้งการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลหรือหน่วยงาน ที่ประสบความสำเร็จในการอนุรักษ์วัฒนธรรมทั้งนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วัชระ บุญนาค (2534 : บทคัดย่อ) และมนต์จิต เทียมสิงห์ (2538 : บทคัดย่อ) ที่เน้นเรื่องการค้างานอนุรักษ์วัฒนธรรมมากกว่าด้านอื่น ในรูปแบบของการประสานงาน โดยกำหนดโครงสร้างให้มีการกำหนดปรัชญา นโยบาย บุคลากรต้องมีความรู้ความสามารถ มีการวางแผนและการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการรักษา การพัฒนา มุ่งเน้นเอกลักษณ์ ชื่อเสียงเกียรติภูมิของชาติ และควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาและร่วมประเพณีต่าง ๆ ฝึกทักษะทางด้านมารยาทไทย ด้านศิลปหัตถกรรม การละเล่นพื้นบ้าน รวมทั้งการประกอบอาชีพ ส่วนการค้างานด้านอื่นของสถาบัน ก็มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง ซึ่งถือว่ายังไม่สอดคล้องกับความสำคัญของแต่ละงาน ที่จะต้องจัดให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน และอีกงานหนึ่ง คือ งานวิจัยวัฒนธรรม สถาบันต่าง ๆ ทำได้น้อย อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่สนใจงานด้านนี้มีน้อย หรือ ไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง เพราะเป็นงานที่ต้องศึกษาค้นคว้ามาก ประกอบกับเวลาของผู้ที่จะทำการวิจัยอาจมีภาระการสอนมาก การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา หรืองานบริหารอื่น ๆ และอาจมีปัญหาด้านงบประมาณหรือทุนอุดหนุนในการทำวิจัย แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมจะเห็นว่า สถาบันทุกสถาบันดำเนินงานด้านวัฒนธรรมครอบคลุมข่ายงานวัฒนธรรมทั้ง 8 งาน ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญและเป็นภารกิจหลักของสถาบันในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

การมีส่วนร่วมและ ความพึงพอใจของนิสิต นักศึกษา ในการดำเนินงาน จัดโครงการ กิจกรรมของสถาบัน ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมและพึงพอใจทุกกิจกรรม เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละ ด้าน พบว่า การส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในระดับ มาก เพราะว่าเป็นการจัดโครงการ กิจกรรมหลากหลายรูปแบบในโครงการเดียวกัน และจัดพร้อม กัน เช่น การเทิดพระเกียรติ การประกวดต่าง ๆ ในวันพ่อ วันแม่ การจัดนิทรรศการเทิดพระเกียรติ โดยนิสิตนักศึกษาเป็นผู้ร่วมจัด ซึ่งสอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของ ภทริยา งามมุข (2544 : บทคัดย่อ) เรื่อง การวิเคราะห์คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย ที่สรุปผลว่า คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยด้านการชื่นชม เทิดทูน สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และรองลงมาเกี่ยวกับกิจกรรมการแสดงดนตรีไทย นาฏศิลป์ เป็นต้น ส่วนการมีส่วนร่วมและพึงใจในงานอื่น ๆ ทุกงานอยู่ในระดับปานกลาง คงจะเป็นเพราะว่า นิสิต นักศึกษา ไม่มีความสนใจหรือไม่เข้าใจเนื้อหาสาระของงานนั้น ๆ การประชาสัมพันธ์ของสถาบันยังไม่ชัดเจนทั่วถึง ช่วงเวลาการจัดกิจกรรมไม่เหมาะสมหรือการวางแผนจัดโครงการกิจกรรม นักศึกษาไม่ได้มีส่วนร่วม สำหรับงานวิจัยวัฒนธรรม นิสิต นักศึกษามีส่วนร่วมและพึงใจน้อย น่าจะเป็นเพราะว่า งานนี้ นิสิต นักศึกษามีได้ดำเนินการเอง อาจเป็นลักษณะที่ช่วยเหลืออาจารย์ที่ทำการวิจัย เช่น ช่วยแจกแบบสอบถาม ช่วยป้อนข้อมูล เป็นต้น

3) ปัญหาอุปสรรคการจัดโครงการ กิจกรรมด้านวัฒนธรรมในสถาบัน ปัญหาอุปสรรค การดำเนินงาน โครงการกิจกรรมที่สถาบันจัด ทั้งในส่วนของผู้บริหารอาจารย์และเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานวัฒนธรรม โดยภาพรวมทั้งหมคอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะของอาจารย์และ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานวัฒนธรรมทุกงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ น่าจะสืบเนื่องมาจาก รายละเอียดแต่ละงาน อาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานมองปัญหาในสถาบันไม่ชัดเจน เพียงแต่ เห็นว่า มีการจัดงานต่าง ๆ แล้ว จะบรรลุผลสำเร็จแค่ไหน จะตรงตามนโยบาย วัตถุประสงค์หรือไม่ ไม่มีการติดตาม ไม่ว่า จะเป็นเรื่องของการวางแผนงาน การสนับสนุนจากผู้บริหาร การประเมินผล การประชาสัมพันธ์ และความสนใจของนิสิตนักศึกษา ซึ่งแตกต่างจากปัญหาที่ผู้บริหารพบเห็น 2 เรื่อง คือ การอุทิศเวลาของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ให้กับงานที่ปฏิบัติ ที่ปัญหาอยู่ในระดับน้อย น่าจะแสดงว่า บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน แม้ว่าจะมีความรู้ความเข้าใจงานวัฒนธรรมไม่ถึงระดับมาก แต่เป็นผู้ขยัน ตั้งใจทำงานค่อนข้างสูง อุทิศเวลาให้กับงานที่ปฏิบัติ หรือบางสถาบันอาจมีบุคลากร เพียงพอ ส่วนในเรื่องของความสนใจของนิสิต นักศึกษา ผู้บริหารพบว่า มีปัญหาในระดับมาก

4) แนวทางในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบัน จากการศึกษาและได้รับข้อเสนอแนะจากผู้บริหารงานวัฒนธรรม อาจารย์เจ้าหน้าที่ นิสิตนักศึกษา จะเห็นว่า มีสาระที่สำคัญเริ่มตั้งแต่การวางแผน การกำหนดนโยบาย การกำหนดโครงการกิจกรรม ควรจะให้ผู้ปฏิบัติงานจริง ได้มีส่วนร่วมกำหนดด้วยทุกรายการ และให้มีส่วนในการเป็นกรรมการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์เจ้าหน้าที่ หรือนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้ ในเรื่องของงานวัฒนธรรม ผู้บริหารสถาบันต้องยึดมั่นถึงความสำคัญอยู่เสมอว่า เป็นภารกิจหลักที่สำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัย ควบคู่กันไปกับภารกิจอื่น ผู้บริหารต้องมีใจรักและให้การสนับสนุนอย่างถูกวิธี ให้มีความสำคัญกับงานวัฒนธรรมทุก ๆ งาน ตามลำดับความสำคัญที่ควรจะเป็น อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของงาน

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาได้ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ที่เกี่ยวกับการจัดโครงการ กิจกรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมประสบผลสำเร็จ จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม เนื่องจากในภาพรวมการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของสถาบันอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์สูงสุด บรรลุตามวัตถุประสงค์ และนโยบายสถาบันต้องพัฒนาทุกด้าน คือ สถาบันต้องให้ความสำคัญแก่งานวัฒนธรรมอย่างจริงจัง จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกันทุกงาน มีเนื้อหาสาระที่ชัดเจน น่าสนใจ ประชาสัมพันธ์จุดเด่นของงานให้นิสิตนักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ งบประมาณจัดให้เหมาะสมกับโครงการทุกโครงการ คัดเลือกผู้บริหารและอาจารย์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานวัฒนธรรมที่มีความรู้ความสามารถ เข้าใจ สนใจงานวัฒนธรรมอย่างแท้จริง กิจกรรมต้องมุ่งสู่นิสิตนักศึกษาเป็นสำคัญ ทั้งนี้ต้องไม่ลืมชุมชน หรือหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก

2) การมีส่วนร่วม ทุกสถาบันจะมีปัญหาระดับเดียวกัน เรื่องเดียวกัน คือ ความสนใจของนิสิตนักศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับน้อย บางสถาบันเมื่อมีการจัดโครงการ กิจกรรม ปรากฏว่า ผู้ที่มาร่วมโครงการ กิจกรรม เป็นบุคคลภายนอก มากกว่าบุคคลภายในสถาบัน ดังนั้น เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาตลอดถึงบุคลากรของมหาวิทยาลัยมีความสนใจการจัดโครงการ กิจกรรม สถาบันควรมีแผนงานเรื่อง การสร้างเครือข่ายงานวัฒนธรรมในสถาบัน โดยมุ่งสู่นิสิตนักศึกษาในแต่ละคณะวิชา ให้มีเครือข่ายคณะละ 1 เครือข่าย ทั้งนี้ให้มีคณะกรรมการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ซึ่งเป็นผู้แทนจากนิสิตนักศึกษา และจัดตั้งเครือข่ายในระดับภาคต่างๆ จากภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง คือ การรวมกลุ่มของนิสิตนักศึกษาจากภาคต่าง ๆ รวมกันเป็นภาคละ 1 เครือข่าย ดำเนินงานโดยนิสิตนักศึกษาผู้แทนภาคเช่นเดียวกัน

และเมื่อสถาบันมีการจัดโครงการกิจกรรมต่างๆ ก็สามารถแต่งตั้งผู้แทนเครือข่ายเหล่านี้เป็น คณะกรรมการดำเนินงานด้วย สถาบันจะได้มีกิจกรรมที่หลากหลายจากเครือข่ายคณะและภาค จะเป็นความภูมิใจของนิสิตนักศึกษาที่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สามารถชี้แจงแก่สมาชิก เครือข่ายได้เป็นอย่างดีในการเชิญชวนเข้าร่วมโครงการ ทั้งจะเป็นประโยชน์แก่นิสิตนักศึกษาที่สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันหรือโอกาสต่อไปได้ รวมถึงชุมชนและหน่วยงาน

3) ผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม

จากการศึกษา พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมเกือบทุกสถาบัน ยังมีความรู้ความ เข้าใจในงานวัฒนธรรมน้อย มีผู้ปฏิบัติงานไม่พอ แต่มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ดังนั้น การ จัดอบรมให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง อีกทาง หนึ่ง สถาบันควรประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อรับเอกสารต่าง ๆ ให้ผู้ปฏิบัติงานได้ศึกษา หรือส่งผู้ปฏิบัติงานเข้ารับการอบรม สัมมนา ผู้ปฏิบัติงานจะได้รับความรู้ เข้าใจงานวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น ในหลายๆ ด้าน นอกจากนี้ควรให้ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสไปดู หน่วยงานอื่นบ้าง เพื่อจะได้นำมาเปรียบเทียบกับงานที่ตนได้ปฏิบัติอยู่ หรือนำมาเป็นแนวทางใน การปฏิบัติงาน

4) การวิจัย

การวิจัยงานวัฒนธรรมของแต่ละสถาบันมีน้อยมาก สถาบันจะต้องสร้างแรงจูงใจให้ อาจารย์ทำวิจัยงานวัฒนธรรมให้มากขึ้น โดยการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเพียง ให้เวลาใน การทำวิจัย ผลงานนำเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการได้ มีรางวัลสำหรับงานวิจัย และควรจัดอบรม ให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมแก่อาจารย์ โดยมุ่งสู่ประโยชน์ที่จะให้แก่สังคม เป็นการสร้างองค์ความรู้ ใหม่ ทั้งนี้ ควรเน้นอาจารย์ที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรมหรืออาจารย์ที่สอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม เพื่อให้ผู้สอนมีโอกาสสร้างผลงานวิจัยด้านวัฒนธรรมได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

เนื่องจากกิจกรรมการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมเป็นภาระหน้าที่หลักสำคัญประการหนึ่งของการดำเนินงานในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งควรมุ่งมั่นในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย การวิจัยงานวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญที่อาจารย์ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน อาจทำร่วมกันกับนิสิตนักศึกษา เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้สัมผัสงานด้านวัฒนธรรมมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความมุ่งมั่นในการที่จะได้ร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ดั้งเดิมไว้

การวิจัยที่ควรจะทำเพื่อศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม เช่น

1. การมีส่วนร่วมของนิสิต นักศึกษา ในการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมไทย
2. ความรู้ความเข้าใจและการนำไปปฏิบัติของนิสิต นักศึกษาที่เกี่ยวกับกิจกรรมด้านวัฒนธรรมไทย
3. การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมแต่ละด้านในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

ด

ร

บรรณานุกรม

ร

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กรมศิลปากรและสำนักผู้ตรวจราชการกระทรวง. (2541). **แนวทางการพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน วัฒนธรรม. กระทรวงศึกษาธิการ.**
- ณรงค์ เส็งประษา. (2531). **พื้นฐานวัฒนธรรมไทย.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2545). **การสร้างดัชนีบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพทางศิลป- วัฒนธรรม. คณะศิลปศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- พิสิทธิ์ สารวิจิตร. (2525). **ความหมายวัฒนธรรม. กองวิจัยและวางแผน, สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ.**
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2531). **วัฒนธรรมกับการพัฒนา. แสงประกายพิเศษ 100 ปี พระยา อนุমানราชชน. 14 ธันวาคม 2531 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.**
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน.** กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- วีระ บำรุงรักษ์. (2525). **ความหมายวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : กองวิจัยและวางแผน, สำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.**
- สมชัย ใจดี และขรรจง ศรีวิริยาภรณ์. (2538). **ประเพณีและวัฒนธรรมไทย.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพัตรา สุภาพ. (2536). **สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). **แนวทางพัฒนาการดำเนินงานวัฒนธรรม.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมศาสนา.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (ม.ป.ป). แผนวัฒนธรรมแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545 – 2549). กระทรวงศึกษาธิการ.

Jessee Lea Banett. เขียนไว้ในหนังสือ Culture and Liberal Education. (รวบรวมโดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2525)

เอกสารอื่นๆ

ธิดาพร โตสติ. (2546). การประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ผลกระทบไว้เพื่อกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ภาควิชาวิจัยการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประเวศ วะสี. (2537). วัฒนธรรมกับการพัฒนา. การประชุมสัมมนาศิลปวัฒนธรรมไทย โดยคณะกรรมการธิการ ศิลปวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร, 16 – 17 สิงหาคม 2536. ณ ห้องประชุมรัฐสภา.

ปราณี ดันตยานุบุตร. (2543). การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวัฒนธรรมตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ของศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร. งานวิจัย ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

มารศรี กลางประพันธ์. (2546). การพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของนักศึกษาวิชาชีพครู สังกัดสถาบันราชภัฏ ตามแนวพุทธธรรมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยตัวเอง. ภาควิชาสารัตถศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2542, 13-14 มีนาคม). แผนแม่บทวาระแห่งชาติ ว่าด้วย “ทศวรรษสืบสานวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา ๒๕๔๑ – ๒๕๕๐.” เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่องประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยพุทธศาสนาแห่งโลก. ณ องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก.

วิทยานิพนธ์

- คีติ์ สุตันติราษฎร์. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมเขตบางคอแหลม
กรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร:
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นาฎยา สุวรรณทรัพย์. (2537). การจัดการดำเนินการของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในสหวิทยาลัยศรี
อยุธยา ในทัศนะของผู้บริหารอาจารย์และกรรมการศูนย์ศิลปวัฒนธรรม.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ภัทริยา งามมุข. (2544). การวิเคราะห์คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา ใน
สถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต ศึกษาศาสตร์
(อุดมศึกษา). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนต์จิต เทียมสิงห์. (2538). สภาพปัจจุบันและปัญหาในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ตามทรรศนะของ
ครูผู้สอนสังคมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่
มีศูนย์วัฒนธรรมในเครือข่ายของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติอยู่ในสังกัด.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัชระ บุญนาค. (2534). รูปแบบการประสานงานการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยระหว่างสำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกับศูนย์วัฒนธรรมของวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒประสานมิตร.
- สิทธิพงษ์ สิงห์เงิน. (2533). บทบาทการบริหารงานวัฒนธรรมของศึกษานิเทศก์อำเภอตามความคิดเห็น
ของศึกษานิเทศก์จังหวัดและศึกษานิเทศก์อำเภอ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขา
บริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ด

พ

ภาคผนวก

ช

เลขที่แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
(สำหรับ ผู้บริหารงานวัฒนธรรม)

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงการจัดโครงการ
กิจกรรมตาม แผนงาน ที่ท่านได้ดำเนินการและร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับงานด้าน
วัฒนธรรมในสถาบันของท่าน เฉพาะในปีการศึกษา 2548
แบบสอบถามชุดนี้มี 5 ตอน กรุณาตอบให้ครบทุกตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดใส่เครื่องหมาย (/) และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. ประสบการณ์การทำงานด้านวัฒนธรรม ปี
3. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม
4. ตำแหน่งทางวิชาการ

☐ ศาสตราจารย์	☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
☐ รองศาสตราจารย์	☐ อื่น ๆ ระบุ.....
5. ระดับการศึกษา

☐ ปริญญาเอก	☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท	☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 สถานภาพขององค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม

โปรดกาเครื่องหมาย (/) และตอบลงช่องว่างตามความเป็นจริง

1) ลักษณะขององค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม

- เป็นศูนย์วัฒนธรรม ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ
- เป็นศูนย์วัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัดตั้งเอง
- เป็นหน่วยงานที่ขึ้นอยู่กับสำนักกิจการนักศึกษา

2) วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร

- 3.1
- 3.2
- 3.3

3) ลักษณะของที่ทำกาขององค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม

- เป็นอาคารเรือนไทย
- เป็นอาคารอื่นเฉพาะ
- เป็นห้องปฏิบัติงาน
- อื่น ๆ

4) ชื่อองค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม

- ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม
- ศูนย์วัฒนธรรม
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

5) องค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรมมีบุคลากรทั้งสิ้น คน

โครงสร้างการบริหารองค์กร ประกอบด้วยแผนกอะไรบ้าง

- แผนกเลขานุการ
- แผนกหอวัฒนธรรม
- แผนกส่งเสริมและเผยแพร่
- แผนกศึกษาค้นคว้าวิจัย
- แผนกจริยธรรมและพิธีการ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

6) เนื้อหางานที่องค์กรนำเสนอ

- นิทรรศการพื้นบ้าน/ท้องถิ่น
- นิทรรศการวิถีชีวิตภาคกลาง
- นิทรรศการเฉพาะด้าน (อาทิ การแต่งกายไทย เครื่องดนตรี)
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

7) โครงการ/กิจกรรมที่องค์กรรับผิดชอบงานวัฒนธรรม จัดดำเนินการในปีการศึกษา 2548 จำนวนทั้งสิ้นประมาณ โครงการ/กิจกรรม ในจำนวนนี้เป็น

- โครงการ กิจกรรมที่จัดภายใน โครงการ กิจกรรม
- โครงการ กิจกรรมที่จัดภายนอก โครงการ กิจกรรม
- โครงการ กิจกรรมที่จัดร่วมกับหน่วยงานภายนอก ... โครงการ กิจกรรม
- โครงการ/กิจกรรมอื่น ๆ (โปรดระบุ)

8) กรุณาระบุชื่อโครงการ/กิจกรรมที่องค์กรรับผิดชอบ ในปีการศึกษา 2548 ที่ประสบความสำเร็จ และได้รับความสนใจจากนิสิตนักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรของสถาบันมากที่สุด 3 โครงการ/กิจกรรม เรียงจากลำดับที่ 1 - 3

1.
2.
3.

9) การดำเนินงานทางวัฒนธรรม ได้รับงบประมาณ รวมปีละประมาณ บาท
ในจำนวนนี้ ได้รับจาก

- เป็นงบประมาณของสถาบันศึกษา ปีละประมาณ บาท
- เป็นงบประมาณจากภายนอก จากองค์กรภาครัฐ ปีละประมาณ บาท
- เป็นงบประมาณจากภายนอก จากองค์กรเอกชน ปีละประมาณ บาท
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 3 การดำเนินงานโครงการ กิจกรรม แผนงานด้านวัฒนธรรมของสถาบัน

สถาบันของท่านดำเนินงานจัดโครงการ กิจกรรมด้านวัฒนธรรมในรอบปีการศึกษา 2548

อย่างน้อยเพียงใด

โปรดใส่เครื่องหมาย (/) ลงในช่องตามความเป็นจริง

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม	การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การดำเนินงานด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม					
3. การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม					
3. การรณรงค์เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรม					
4. การพัฒนางานวัฒนธรรม					
5. การถ่ายทอดงานวัฒนธรรม					
6.การส่งเสริมกิจกรรมงานวัฒนธรรม					
- กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา					
- กิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์					
- การจัดกิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ					
- การจัดกิจกรรมการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรีไทย					
- การการจัดประกวดมารยาทไทย					
- การจัดกิจกรรมวันลอยกระทง					
- การจัดกิจกรรมวันสงกรานต์					
7.งานส่งเสริมเอะทะทัคคะทางวัฒนธรรม					
- การเชิดชูเกียรติผู้มีความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรม					
- การสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรม ได้ แสดงออก และถ่ายทอดความรู้ความสามารถ					
- การจัดประกวดความรู้ความสามารถและผลงานด้านวัฒนธรรมของนักเรียน นิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไป					
- การให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา					
8. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม					

ตอนที่ 4 ระดับปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในปีการศึกษา 2548

สถาบันของท่านประสบปัญหาอุปสรรคการจัดโครงการ กิจกรรมด้านวัฒนธรรมมากน้อยเพียงใด โปรดใส่เครื่องหมาย (/) ลงในช่องระดับปัญหาอุปสรรคตามความคิดเห็นของท่าน

รายการ - ปัญหา	ระดับปัญหาอุปสรรค				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านการวางแผนการทำงานด้านวัฒนธรรม					
2. ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารสถาบัน					
3. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน					
4. ด้านความรู้ความชำนาญของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานวัฒนธรรม					
5. ด้านการอุทิศเวลาของอาจารย์ และ เจ้าหน้าที่ให้กับงานที่ปฏิบัติ					
6. ด้านจำนวนอาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานวัฒนธรรมไม่เพียงพอ					
7. ด้านการประชาสัมพันธ์งานวัฒนธรรม					
8. ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นภายในสถานศึกษา					
9. ด้านความสนใจของนิสิตนักศึกษา					
10. ด้านความสนใจของอาจารย์ บุคลากร ในสถานศึกษา					
11. ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นภายนอกสถานศึกษา					
12. ด้านการจัดสรรงบประมาณ					
13. ด้านการอนุมัติงบประมาณ					
14. ด้านการใช้งบประมาณ					
15. ด้านอื่น ๆ (โปรดระบุ)					
(1)					
(2)					
(3).....					

- ระบุปัญหาสำคัญที่สถาบันของท่านควรรีบดำเนินการแก้ไข โดยเร็วที่สุด

1. ปัญหาเรื่อง
2. ปัญหาเรื่อง
3. ปัญหาเรื่อง

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม

1.1 ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารสถาบัน

.....

1.2 ด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรที่รับผิดชอบด้านวัฒนธรรม

.....

1.3 ด้านความร่วมมือของนิสิตนักศึกษาและบุคลากรของสถาบัน

.....

1.4 ด้านความร่วมมือของหน่วยงานภายนอกและชุมชนที่เกี่ยวข้อง

.....

4.5 ด้านอื่น ๆ (ระบุ)

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า ตอบแบบสอบถามฉบับนี้
(หากเนื้อที่ไม่พอ โปรดแนบข้อมูลเพิ่มเติม)

เลขที่แบบสอบถาม □□□

แบบสอบถาม

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
(สำหรับ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานวัฒนธรรม)

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงการจัดโครงการ
กิจกรรมตามแผนงาน ที่ท่านได้ดำเนินการและร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับงานด้าน
วัฒนธรรมในสถาบัน ของท่าน เฉพาะในปีการศึกษา 2548
แบบสอบถามชุดนี้มี 4 ตอน กรุณาตอบให้ครบทุกตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดใส่เครื่องหมาย (/) และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. ประสบการณ์การทำงาน ปี
3. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน
 ผู้สอน ที่ปรึกษาชมรม
 เจ้าหน้าที่ อื่น ๆ ระบุ
4. ตำแหน่งทางวิชาการ
 ศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 รองศาสตราจารย์ อื่น ๆ ระบุ.....
5. ระดับการศึกษา
ปริญญาเอก ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ต่ำกว่าปริญญาตรี
6. การมีส่วนร่วมในงานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2548
 ไม่มีส่วนร่วม
 มีส่วนร่วม ในฐานะ
 - คณะกรรมการ/ผู้รับผิดชอบงานวัฒนธรรม
 - บุคลากรของหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนกิจกรรมด้านวัฒนธรรม
 - อาจารย์/บุคลากรของมหาวิทยาลัย
 - อื่น ๆ (ระบุ)

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม แผนงานด้านวัฒนธรรมของสถาบัน

ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดโครงการกิจกรรมด้านวัฒนธรรมของสถาบันในรอบปี

การศึกษา 2548 มากน้อยเพียงใด

โปรดใส่เครื่องหมาย (/) ลงในช่องตามความเป็นจริง

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม	การมีส่วนร่วมการดำเนินงานวัฒนธรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การดำเนินงานด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม					
3. การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม					
3. การรณรงค์เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรม					
4. การพัฒนางานวัฒนธรรม					
5. การถ่ายทอดงานวัฒนธรรม					
6. การส่งเสริมกิจกรรมงานวัฒนธรรม					
- กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา					
- กิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์					
- การจัดกิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ					
- การจัดกิจกรรมการแสดงผลงานศิลปวัฒนธรรมไทย					
- การจัดการประกวดมารยาทไทย					
- การจัดกิจกรรมวันลอยกระทง					
- การจัดกิจกรรมวันสงกรานต์					
7. งานส่งเสริมเอะทะทักษะทางวัฒนธรรม					
- การเชิดชูเกียรติผู้มีความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรม					
- การสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรมได้ แสดงออก และถ่ายทอดความรู้ความสามารถ					
- การจัดการประกวดความรู้ความสามารถและผลงานด้านวัฒนธรรมของนักเรียน นิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไป					
- การให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา					
8. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม					

ตอนที่ 3 ระดับปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในปีการศึกษา 2548

สถาบันของท่านประสบปัญหาอุปสรรคการจัดโครงการ กิจกรรมด้านวัฒนธรรมมากน้อยเพียงใด โปรดใส่เครื่องหมาย (/) ลงในช่องระดับปัญหาอุปสรรคตามความคิดเห็นของท่าน

รายการ - ปัญหา	ระดับปัญหาอุปสรรค				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านการวางแผนการทำงานวัฒนธรรม					
2. ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารสถาบัน					
3. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน					
4. ด้านความรู้ความชำนาญอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานวัฒนธรรม					
5. ด้านการอุทิศเวลาของอาจารย์ และ เจ้าหน้าที่ให้กับงานที่ปฏิบัติ					
6. ด้านจำนวนอาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานวัฒนธรรมไม่เพียงพอ					
7. ด้านการประชาสัมพันธ์งานวัฒนธรรม					
8. ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นภายในสถานศึกษา					
9. ด้านความสนใจของนิสิตนักศึกษา					
10. ด้านความสนใจของอาจารย์ บุคลากรในสถานศึกษา					
11. ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นภายนอกสถานศึกษา					
12. ด้านการจัดสรรงบประมาณ					
13. ด้านการอนุมัติงบประมาณ					
14. ด้านการใช้งบประมาณ					
15. ด้านอื่น ๆ (โปรดระบุ)					
(3)					
(4)					
(3).....					

- ระบุปัญหาสำคัญที่สถาบันของท่านควรรีบดำเนินการแก้ไขโดยเร็วที่สุด

1. ปัญหาเรื่อง
2. ปัญหาเรื่อง
3. ปัญหาเรื่อง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม**4.1 ด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร**

.....
.....

4.2 ด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรที่รับผิดชอบด้านวัฒนธรรม

.....
.....

4.3 ด้านความร่วมมือของนิสิตนักศึกษาและบุคลากรของสถาบัน

.....
.....

4.4 ด้านความร่วมมือของหน่วยงานภายนอกและชุมชนที่เกี่ยวข้อง

.....
.....

4.5 ด้านอื่น ๆ (ระบุ)

.....
.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า ตอบแบบสอบถามฉบับนี้
(หากเนื้อที่ไม่พอ โปรดแนบข้อมูลเพิ่มเติม)

เลขที่แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

(สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม)

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นคำถามด้านการดำเนินงาน การจัดโครงการ กิจกรรม ตามแผนงานด้านวัฒนธรรม ในสถาบันของท่าน เฉพาะในปีการศึกษา 2548 แบบสอบถามชุดนี้มี 4 ตอน กรุณาตอบให้ครบทุกตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดใส่เครื่องหมาย (/) และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. ชั้นปีที่ศึกษา

☐ ปีที่ 1	☐ ปีที่ 3
☐ ปีที่ 2	☐ ปีที่ 4
3. คณะวิชาที่ศึกษา

☐ บริหารธุรกิจ	☐ นิเทศศาสตร์
☐ การบัญชี	☐ อื่น ๆ ระบุ
4. ตำแหน่งในสโมสรนักศึกษาหรือชมรม

☐ นายกสโมสร	☐ อุปนายกสโมสร
☐ ประธานชมรม	☐ อื่น ๆ ระบุ
5. การร่วมกิจกรรมในด้านวัฒนธรรมของสถาบัน ประจำปีการศึกษา 2548

☐ ร่วมกิจกรรมในตำแหน่ง ตำแหน่ง	☐ สมาชิกชมรม
	☐ กรรมการชมรม
	☐ อื่น ๆ (ระบุ)
☐ ไม่ได้ร่วมกิจกรรม	

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของท่านในโครงการ/ กิจกรรม / แผนงานด้านวัฒนธรรม

โปรดใส่เครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่ท่านมีส่วนร่วมในการจัดโครงการกิจกรรมที่สถาบันได้
ดำเนินการในปีการศึกษา 2548

โครงการ/กิจกรรม/แผนงานด้านวัฒนธรรม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การดำเนินงานด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม					
3. การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม					
3. การรณรงค์เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรม					
4. การพัฒนางานวัฒนธรรม					
5. การถ่ายทอดงานวัฒนธรรม					
6.การส่งเสริมกิจกรรมงานวัฒนธรรม					
- กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา					
- กิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์					
- การจัดกิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ					
- การจัดกิจกรรมการแสดงผลงานศิลป วัฒนธรรมไทย					
- การจัดการประกวดมารยาทไทย					
- การจัดกิจกรรมวันลอยกระทง					
- การจัดกิจกรรมวันสงกรานต์					
7.งานส่งเสริมเอะตักกะทางวัฒนธรรม					
- การเชิญเกียรติผู้มีความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรม					
- การสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรมได้ แสดงออก และถ่ายทอดความรู้ความสามารถ					
- การจัดการประกวดความรู้ความสามารถและผลงานด้านวัฒนธรรมของนักเรียน นิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไป					
- การให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา					
8. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม					

ตอนที่ 3 ระดับความพึงพอใจการจัดโครงการ กิจกรรม และแผนงานของสถาบัน

โปรดใส่เครื่องหมาย (/) ลงในช่องความพึงพอใจการจัดโครงการ กิจกรรมที่สถาบันได้ดำเนินการ
ในปีการศึกษา 2548

การจัดกิจกรรม	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การดำเนินงานด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม					
3. การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม					
3. การรณรงค์เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรม					
4. การพัฒนางานวัฒนธรรม					
5. การถ่ายทอดงานวัฒนธรรม					
6.การส่งเสริมกิจกรรมงานวัฒนธรรม					
- กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา					
- กิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์					
- การจัดกิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ					
- การจัดกิจกรรมการแสดงนาฏศิลป์ คนตรีไทย					
- การการจัดประกวดมารยาทไทย					
- การจัดกิจกรรมวันลอยกระทง					
- การจัดกิจกรรมวันสงกรานต์					
7.งานส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม					
- การเชิดชูเกียรติผู้มีความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรม					
- การสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรมได้ แสดงออก และถ่ายทอดความรู้ความสามารถ					
- การจัดประกวดความรู้ความสามารถและผลงานด้านวัฒนธรรมของนักเรียน นิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไป					
- การให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา					
8. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม					

ตอนที่ 4 **ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของสถาบัน**

- 1) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมงานด้านวัฒนธรรมของชมรม กิจการนิสิต นักศึกษาของมหาวิทยาลัย

.....
.....

- 2) ด้านความร่วมมือของอาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัย

.....
.....

- 3) ด้านความร่วมมือของหน่วยงานภายนอกหรือชุมชนที่เกี่ยวข้อง

.....
.....

- 4) ด้านอื่นๆ (ระบุ)

.....
.....

ขอขอบคุณที่ท่านเสียสละเวลาอันมีค่า ตอบแบบสอบถามฉบับนี้
(หากเนื้อที่ไม่พอ โปรดแนบข้อมูลเพิ่มเติม)

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ - นามสกุล นายธพล ชูคำ
- การศึกษา ศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา
- ตำแหน่งงานปัจจุบัน เลขานุการศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
- ประสบการณ์และตำแหน่งในอดีต
- การสอน**
- รับราชการเป็นครูสอนระดับประถมศึกษาเป็นเวลา
11 ปี ที่จังหวัดพัทลุง
- งานบริหารระดับแผนก สำนัก ทิมมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์**
- หัวหน้าแผนกทะเบียนนักศึกษา สำนักวิชาการ
 - หัวหน้าแผนกวินัยและพัฒนานักศึกษา สำนักกิจการนักศึกษา
 - หัวหน้าแผนกสวัสดิการและบริการนักศึกษา
สำนักกิจการนักศึกษา
 - หัวหน้าแผนกกิจกรรมนักศึกษา สำนักกิจการนักศึกษา
 - เลขานุการสำนักกิจการนักศึกษา
- ประสบการณ์**
- เป็นวิทยากรลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดพัทลุง
 - ผ่านการอบรมหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับข้าราชการ
นักศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย รุ่น 50 ณ สถาบันจิตวิทยาความ
มั่นคง กรมสารนิเทศ กองบัญชาการทหารสูงสุด